

६७) अन्त्योपपत्तिं नारायणवर्णविधानं

ASMA ARCHIVES 3115

दक्षिण

प्रेतः॥यमः॥शिवः॥ब्रह्माः॥विष्णुः

वार्ता

उत्तर

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अथ पारवराडादीनां बुद्धिपूर्वकात्प्रधानि नीच
 नारायणवर्ति ॥ कस्याश्चिच्छुल्लोकादशर्पाश्रीसूर्योत्तरायणीतीर्थनदी
 जलाशयान्तरवागत्वास्नानादिकं विधाय पूर्वकलिप्तशुद्धस्थाने स
 पादितः सर्वसंभूतियुक्ते दीपं प्रज्वाल्य ॥ कस्मिंश्चिद्विराचात्तपूर्वाभिर
 मुखः सर्वानकुत्रातिलजलान्मादाय संकल्पं कुर्याद्यथा ॥ ॐ अथोत्पा
 दि ॥ अमुकगोत्रोत्पन्नस्य अमुकस्य आत्महत्या पारवराडित्वादिजनित

पात्रोपशमनदानां औद्भिदेहिकसंप्रदानयोग्यत्वार्थं श्रीनारायणव
 र्तिमहं करिष्ये ॥ इति संकल्पः ॥ ततः कलशस्थापनं ॥ तत्रादीपूर्व ॥ कु
 शेन भूम्यभिमन्त्रणं ॥ ॐ भूरसि भूमिरस्य दितिरसि विश्वधाया विश्व
 स्य भुवनधत्री ॥ पृथिवी सव्यं पृथिवी नृहः ह पृथिवी माहि ० सीः ॥ गो
 मये नो मं ले पयेत् ॥ ॐ मानसो केतनये मानः ॥ प्रायुषि मानो गोषु मानो ॥
 प्रश्नं पुरीरिष ॥ मानो वीरा न्मुद्रभा मि नो वधी ह विष्मन्तः सदमित्रा

हवामहे॥ तदुपरिपद्यं लिखितं॥ ॐ पद्माननेपद्म उरुपद्माक्षिपद्मसम
धागन्नेभजत्वपद्माक्षिपद्मसौख्यं लभाम्यहं॥ तदुपरिपुष्ट्यैकमानं वी
हिं निधाय॥ ॐ श्रीहृष्यश्चमेखवाश्चमेमाषाश्चमेतिलाश्चमेमुद्राश्चमेखत्वा
श्चमेप्रियङ्गुश्चमेरावश्चमेद्रामाकाश्चमेनीवाराश्चमेगीर्धमाश्चमेरे
मसूराश्चमेखजेनकल्पनाम॥ तदुपरिकल्पसंस्थापनं॥ ॐ अजिग्य
कल्पशमलान्त्वाविशन्निन्देवः॥ पुनरुज्जनिवर्त्तस्वतानः सहस्रं च

द्वौ हृष्यापयस्वती पुनर्मर्मा विशतादयिः॥ जलेन पूरयामू॥ ॐ वरुणा
स्मिन्नमनमसि वरुणास्पदं मम स उनी स्यो वरुणास्पदं तस्य दन्तमसि व
रुणास्पदं तस्य दन्तमसि वरुणास्पदं तस्य दन्तमसि द॥ यवानू॥ ॐ ओ
षधयः समवदन्त सोमेन सह राजा॥ अस्यैव हृष्या निवाहप्रणरुद्रं राज
न्मारयामसि॥ सर्वे धी॥ ॐ अ॥ ३ श्रीषधी पूषा जाता देवे अस्ति युगम्पु
रा॥ मनेन वधूणा मह॥ शतन्धामानि स प्रव॥ हिरण्यमू॥ ॐ हिरण्य

गर्वः समवर्त्तता ग्रीभृतस्य जातः पतिरेकऽप्राप्तीत ॥ सदाधार पृथिवी
न्या मुने मातृ समै देवाय हविषा विधेम ॥ पञ्चरत्नानि ॥ ॐ परिवाज प
तिः क विरगि हविषा न्य क्रमीत ॥ दधं डत्मानि दासु धी ॥ पञ्च ॥ ॐ आः प
तिनी यऽऽपु फलाऽपु पुष्पाऽपु पुष्पिराणीः ॥ वृहस्पति प्रसूता
त्रा नो मुच न्वहः हसः ॥ गन्धं ॥ ॐ गन्ध दारा न्दुरा न्ध र्वा न्नि त्प पूर्यं
करिष्मराणी ॥ ईश्वरी सर्व भूतानां तामि हो प दये श्चि यम् ॥ पञ्च प

स्त्रवान् ॥ ॐ अश्वत्थे निषदन मर्से वो व सति कृता ॥ गोभाजऽइत्कि ला
सथत्थ सन वथ पूर्यम् ॥ दुर्वा ॥ ॐ कारा डत्कारा डत्पुरी हन्ती प्ररूषः प्ररूष
स्पृरि ॥ स्वानो पूर्व प्रुत नु स हस्त्रे रा स ते न च ॥ मृत्तिका ॥ ॐ स्त्रीनाः पृथि
वि नो भवान् मृक्षरान्निवेशानि ॥ ये ह्यनः दार्म्यं रा प्रथा ॥ ॥ वस्त्रे रा कलशं
वदथ ॥ ॐ युवा सुवासा परिवीत आगात् स उ ह्युयाम्भवति जायमानः
॥ तन्धीरासः कवयऽउन्नयन्तः साधो मनसा देवयन्तः ॥ ॥ पूर्वा पात्र

म॥ उं पूर्णादधिपरापतसु पूर्णापुणारापतावृत्तेव विष्णुः कृष्णवहाऽश्मभू
ॐ ६ शतकुम्भो ॥ ॥ ततः कलत्रां स्पृष्ट्वा तीर्थावाहनं ॥ उं सर्वे समुद्राः
सरितस्तृणानि जलदानदाः ॥ आपान्मुयजमानस्य डुरितक्षयूरकाः ॥ का ४
ततः कलत्राभिमान्त्रां ॥ उं कलत्रास्य मुखे विष्णुः करे हरिश्चक्रं समाश्रि
ताः ॥ मूले तस्य स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणा स्मृताः ॥ कुक्षौ तु सागराः स
प्रसन्नद्वीपा वसुधराः ॥ अग्रे वेदो ध्वजजुर्वेदः सामवेद इत्यथर्वराः ॥

अग्रेऽश्वसहिताः सर्वे कलत्रांतु समाश्रिताः ॥ ततः कलत्राप्रार्थना ॥ उं
देवदानवसंवादे मथ्यमाने महोदधी ॥ उत्पन्नो सितदा कुम्भो विधृतो वि
ह्वनास्त्रयं ॥ त्वत्त्वयि सर्वतीर्था नि देवा सर्वे त्वयि स्थिताः ॥ त्वयि सर्वाणि
भूतानि त्वयि प्राणान्युत्तिष्ठितः ॥ शिवस्त्वयं त्वमेवोसि विष्णुस्त्वयं प्रजा
पतिः ॥ आदिष्ठावसवीरूपा विश्वे देवा सर्वे त्वकाः ॥ त्वयि तिष्ठन्ति सर्वे पि
त्यतः कामफलप्रदः ॥ त्वत्पुसादादिर्मयं जं कर्तुमीह महोदधे ॥ सा

निर्धनं कुरु देवेश प्रसन्नो भव सर्वदा ॥ तत्कलत्रो वहिरामावाह्य पूजयेत् ॥ ॐ
तत्त्वार्जो मिषु हिराण्येषु न्यमानस्तदाशास्त्रे यजमानो हविर्विष्टिः ॥ अहेड
मानो वरुहो ह्युहुराहः समानः आयुः प्रमोषीः ॥ वरुणाय साङ्गाय स
गरास्पृष्टिवाय सन्तान्यत्र गन्धपुष्पधूपदीपफलनैवेद्यताम्रतुल्यदक्षि
णां वरुणाय नमः ॥ ॥ तत आमुपलक्ष्य वेनकं लज्जामाच्छादनं ॥ ॐ अग्निः
अन्विके अन्वालि केन मानयति कश्चुत ॥ ससस्त्रश्चकः सुभद्रि

कां कुम्भी लवा सिनी मू॥ तदुपरि रूपा पात्रे रौप्य निर्मितं वस्त्राः प्र
तिमां स्थापयेत्॥ उ० हिरण्यगर्भः समवर्त्तताग्निभूतस्य जातः पतिरेकः
आसीत्॥ सदा धारयति धीन्द्रा मुनेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम॥
ततः ब्रह्मा पूजयेत्तथा॥ संकल्पं कुर्यात्॥ अश्वमुकगोत्रस्यामुकस्य
आत्महत्यापारवशिष्टत्वादिजनितापीपनमनश्चेतत्त्वविमुक्त्यर्थं नारा
यणवलिभानकर्मणि यथा लाभोपचारे यथा शक्तिव्रह्मा पूजने महि

करिष्ये ॥ गुरुस्मरणं ॥ ग ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ पूजा पूजान्ते ॥ ततः पूज
ने ॥ उँ आधाराय नमः ॥ उँ हस्तासेनाय नमः ॥ ध्यानम् ॥ उँ
पीतं पीतं चतुर्बाहुं वृत्तानं चतुराननं ॥ हं सयानं च विभारं ॥ साक्षसूत्रं
कमरउल्लं ॥ उँ ब्रह्मरोध्या नृपुष्पं नमः ॥ आवाहनं ॥ उँ आगच्छ देव देव
शतेजो राशिजगत्पते ॥ क्रियमाणं मया पूजां गृहारा सुखसत्तम ॥ उँ भु
वः स्वः ब्रह्म नृदहाग देहतिष्ठ ॥ मम पूजा गृहारा उँ ब्रह्मरोध्या नमः ॥

आसनं ॥ उँ नानारत्नसमायुक्तं कार्त्तस्वरविभूषितं ॥ आसनं देव देवेश प्री
त्यर्थं प्रतिगृह्यताम् ॥ उँ इदमासनं ब्रह्मरोध्या नमः ॥ पाशं ॥ उँ पाशं गृहारा दे
वेश सर्वक्षेमसमर्थम् ॥ भक्त्या समर्पितं देव लोकनाथ नमोस्तुते ॥ उँ एत
त्पाशं ब्रह्मरोध्या नमः ॥ ॥ अर्घ्यं ॥ उँ नमस्ते देव देवेश नमस्ते धरणीधर ॥
नमस्ते जगदाधार अर्घ्यं तत्प्रतिगृह्यताम् ॥ उँ इदमर्घ्यं गृहारा ब्रह्मरो
ध्या नमः ॥ आचमनीयं ॥ उँ कर्पूरवासितं तोयं मन्दकिम्पाः समाहृतं ॥

आचम्यतां जगन्नाथमया दत्ते हि भक्तिनः ॥ उं इदं माचमनीयं ब्रह्मरोचनम् ॥
॥ स्नानं ॥ उं गंगा सरस्वती रेवा यमुना शीतलाम्पदा जलैः ॥ स्नापितो सिम
या देवतथा शान्तिं कुसुमैः ॥ उं इदं स्नानं ब्रह्मरोचनम् ॥ ॥ पश्चात्पुन
स्नानं ॥ उं प्रयः पृथिव्या ॥ ॥ भुङ्क्ष्वेदं स्नानं ॥ उं देवस्य त्वा ॥ ॥ मधुपर्क
॥ उं मधुवाता ॥ ॥ पुनराचमनीयं ॥ उं ब्रह्मरोचनं पुनराचमनीयं नमः ॥ ॥
सर्वविधी स्नानं ॥ उं सर्वे विधी समुत्पन्नं पीयूषसदृशं मधु ॥ स्नानार्थं

ने प्रयच्छामि गृह्यतां परमेश्वर ॥ गन्धीदं स्नानं ॥ उं कपूरेण समायुक्तं सु
गन्धं दद्यात्संयुतं ॥ गन्धीदं केन समयनं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॥ वस्त्रं ॥ उं
सर्वभूषाधिकं सौम्यं लोकलज्जा निवारणे ॥ स यो मया दिते तुभ्यं वाससी
प्रतिगृह्यताम् ॥ उं इदं वस्त्रं ब्रह्मरोचनम् ॥ उपवीतं ॥ उं देवदेवनमस्ते स्तत्रा
हि मां भवसागरात् ॥ ब्रह्मसूत्रं सौत्ररीयं गृहाण परमेश्वर ॥ उं इदं यज्ञोपवी
तं ब्रह्मरोचनम् ॥ ॥ चन्दनं ॥ उं श्रीरवराज चन्दनं दिव्यं गन्धं सुमनी हरं

॥ विलेपनं सुरश्रेष्ठ चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॐ इदं चन्दनं ब्रह्मरोनमः ॥ ॥
सिन्दूरं ॥ ॐ उदिता हरा संकाशं जवाकुसुमसन्निभां सीमेन भूषणा
र्थाय सिन्दूरं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॐ इदं सिन्दूरं ब्रह्मरोनमः ॥ ॥ अक्षत-
जव-तिलं ॥ ॐ अक्षता सरदुला शुश्राकुं कुमेन विराजिता ॥ मया निवेदि-
ता भक्त्या गृहारा परमेश्वर ॥ ॐ इदं मक्षतं ब्रह्मरोनमः ॥ ॥ अलंकारं ॥
ॐ अलङ्कार मया देव सुवर्णेन विनिर्मितं प्रीत्यर्थं तव देवेश भूषणं प्रति

गृह्यताम् ॥ ॐ इदं अलङ्कारं ब्रह्मरोनमः ॥ ॥ माला पुष्पादि मिपुष्पं ॥ ॐ सेव-
निकावकुलवम्य कपातलाद्यैः पुन्ना गजानि करवीर रसात् पुष्पैः ॥ विल्व-
प्रवाल तुलसी दल मालिकाभिरुत्तमं पूजयामि जगदीश्वर मे प्रसीद ॥ ॐ इदं ना-
म पुष्पं ब्रह्मरोनमः ॥ ॥ ततः पूजनं ॥ ॐ ब्रह्म यज्ञानं ॥ ३ ॥ ॐ ब्रह्मरोनमः ॥ ॐ
सृष्टिकर्त्रे नमः ॥ ॐ चतुर्भुवाय नमः ॥ ॐ परमेश्विने नमः ॥ ॐ स्वयंभुवे नमः ॥
इति पंचा अलिं पूजयित्वा पुनः अंगपूजनं ॥ ॥ ॐ सावित्री नमः ॥ पादौ पूजयामि

॥ॐ प्रसावित्र्येनमः जंघे पूजयामि॥ॐ कमलायनाक्षेनमः कर्ति पूजयामि॥ॐ
भूतधारिणेनमः उदरं पूजयामि॥ॐ ब्रह्मराः प्रियायेनमः शिरसे पूजयामि॥ॐ
सप्तव्रतअंगधात्रेनमः प्रादो पूजयामि॥ॐ ज्येष्ठायनमः उदरं पूजयामि॥ॐ
परमेष्ठिनेनमः मेढुं पूजयामि॥ॐ अग्निरूपायनमः कर्ति पूजयामि॥ॐ वे
धसेनमः उरु पूजयामि॥ॐ पद्मनाभायनमः हृदयं पूजयामि॥ॐ वेधसेनमः
करां पूजयामि॥ॐ हिरण्यगर्भायनमः मुखं पूजयामि॥ॐ ब्रह्मणेनमः शि

रसे पूजयामि॥ॐ विष्णवेनमः सर्वांगं पूजयामि॥ॐ सांगा यनमः॥ॐ सवा
हनायनमः॥ॐ सगरापरिवारायनमः॥ इति पूजनं॥ ॥ धूपं॥ॐ वनस्प
तिरसोद्भूतंगन्धायंगन्धमुत्तमं॥ आद्येयसर्वदेवानां धूपोयं प्रतिगृह्यतां
॥ एषः धूपं ब्रह्मणेनमः॥ ॥ दीपं॥ॐ साजं च वर्तिसंयुक्तं वज्रिना योजितं
मया॥ दीपं गृहारा देवेश त्रैलोक्यतिमिराग्रहं॥ एषः दीपं ब्रह्मणेनमः॥
कर्पूरदीपं च॥ निवेद्य॥ शंकराखराडरवाद्यानि दक्षिणी रघुना निवेद्य॥ आहारं भ

क्षमोज्यं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥ उं नैवेद्यं ब्रह्मरो नमः ॥ पञ्चान्नः फलानिः त
 म्बूलादिनिदद्यात् ॥ ॥ उं इदं फलपुष्पधूपदीपनैवेद्यादिसंकल्पसिद्धिर
 स्तु ॥ ॥ जपः सोत्रं ॥ उं ब्रह्मरो नमः ॥ ॥ उं नमस्तुभ्यं सुरश्रेष्ठ नमस्ते परमेश्विनो
 जगत्पते नमस्तुभ्यं नमस्तुभ्यं स्वयं भुवे ॥ नमोस्तु ब्रह्मरो तुभ्यं लोकेशाय नमो
 नमः ॥ नमो यज्ञभुवे तुभ्यं नित्यं वेदविदे नमः ॥ हंसयुक्तरथारूढं पलाशकु
 सुमप्रभं ॥ पितामहं नमस्तुभ्यं विधात्रे च नमो नमः ॥ तुभ्यं नमोस्तु रसे सत्वाय त

मसे नमः ॥ नमस्तुभ्यं मपाराय तुभ्यं ब्रह्मविदे नमः ॥ नमो ब्रूयोनये तुभ्यं नमस्ते वि
 श्वसूत्रये ॥ नमस्ते वेदसेवाय चतुर्वर्गप्रदायिने ॥ ॥ इति पद्मपुराणे त्रिया
 योगसारेः ब्रह्मास्तोत्रसम्पूर्णम् ॥ ॥ उं पद्मयोनिचतुर्भुजं त्रिमूर्तिस्थाने निवा
 सितः ॥ सृष्टिकर्ता त्रिमूर्तिः तं तस्मै ब्रह्म नमोस्तुते ॥ अत्र गन्धादि ॥ दक्षिणा ॥
 ततः क्षमास्तुतिः ॥ उं इव हीनं ह्यहीनं श्रद्धामंत्रविवर्जितम् ॥ तत्सर्वं क्षम्यता
 न्देव प्रसीद परमेश्वर ॥ अथ पराधसहस्रं निश्चितं हरिं संमयादासीह निनि

मांभवाधमस्वपरमेश्वरा ॥ प्रदक्षिणां ॥ यानिकानिचपापानिचपापानिजन्मान्
रहता निच ॥ तानितानिविनश्यन्तिप्रदक्षिणाप्रदेष्टे ॥ ॥ साष्टांगप्रणामं कुर्या
त् ॥ ॥ इतिब्रह्मापूजनविधिः ॥ इतिब्रह्माकलस्थापनं ॥ ॥ ततोविष्णुकलशं पू
र्ववक्ष्यमभिमन्त्रणादिआम्रपद्मवर्णंस्थाप्य ॥ नदुपरिहिरण्यपात्रेहिरण्य
निर्मिताचिह्नोः प्रतिमांस्थापयित्वा पूजयेत् ॥ आवाहनं ॥ ॐ सहस्रशी
र्षापुरः सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ सभूमिः सर्वतस्तत्वात्प्रतिष्ठद

शाश्वतं ॥ ॐ आगच्छ भगन्विहो सर्वेश सर्वदग्विभो ॥ त्वत्पादकमले भक्त्या
पूजयामि सुरेश्वर ॥ ॐ अस्य दशनिमिदं निदेवाः सर्वहरास्त्यः ॥ कृपया देव
देवेश मद्ये सन्निधी भव ॥ तस्य ते परमेशान स्वागतं स्वागतमिभी ॥ कृतार्थानु
गृहीतोस्मि सफलं जीवितमम ॥ यदागतोऽसि देवेश विद्यानानन्दमव्यय ॥ अ
ज्ञानाद्वा प्रमादद्वा केवल्यन्साधकस्य च ॥ यदपूर्वं भवेत्कृतं तथाप्यभिमुखो
भव ॥ गृहारादेव देवेश इमां पूजां मया कृताम् ॥ १ ॥ आसनं ॥ ॐ पूरुषः स वेद

ॐ सर्वं सद्गुणं स्रष्टुं भावयाम् ॥ उता मृतं त्वस्ये शानो यदनेनातिरोहति ॥
ॐ आसनस्य प्रदानेन स्थानसर्वत्र विन्दति ॥ पादपीठप्रदानेन तथै
व च नरोत्तमः ॥ विश्वातीताय विश्वाय विश्वाराधाय विष्णवे ॥ विश्वा
धाराय देवाय आसनं नैददाम्यहम् ॥ ॐ आधारादिभूषणपद्मासना
यनमः ॥ ॐ गरुडासनाय नमः ॥ चन्द्रनाक्षत्रपुष्पांगहिन्याधानं प्र
थमं ॥ ॐ पंचवक्त्रं चन्द्रशभुजं गरुडं च खगासनं ॥ सर्वाभरणशोभा

यां पूर्ववक्त्रं नुहारितं ॥ दक्षिणे च वराहास्यं त्रिलोचनसुसोमितं ॥
उत्तरे केत्रावं वक्त्रं पश्चिमे नीष्पामतं ॥ उर्ध्वे चैव महाश्वेतं जयखरो
न्दुसोमितं ॥ अक्षवक्त्रं गदापद्ममणिश्चोभयदक्षधा ॥ त्रिशूलं पु
ष्कं शंखं स्वधावरदशध्वजा ॥ वामे हस्त्याजया देवीवरदाभयपा
शिनी ॥ गरुडोषड्भुजो देवनागर्हस्ताब्जचासने ॥ अक्षस्तत्र तथा प
द्महस्तां जलिपुटः पुरे ॥ कृत्रं वामे करे धृत्वा क्रमसंचसुधासुभिः

॥एवं जयामहादेवी नारायण महेश्वरं ॥ सर्वसत्रं हरं देव ईश्वरेण पुरा
नं भूषानं पुष्पं नमः ॥ आवाहनादि मुद्रां ॥ ॥ प्राञ्ज ॥ ॐ एतावानस्य महि
मातो- ज्ञायाश्च पुरुषः ॥ प्रादोस्य विभ्रामूतानि त्रिप्रादस्यामृतं न्दिवि
॥ ॐ मङ्गलितेश संपर्कित्य रमानन्दसंभव ॥ तस्य ते परमेशान प्राञ्जं
क्षायकल्पताम ॥ ॐ गोदानफलमाप्नोति तथा पाद्यप्रक्षेपनरः ॥ देवदे
वस्याविधिना सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ३ ॥ ॐ त्रिप्रादूर्द्ध्व उदैत्युरुषः प्रा
(अर्घ्यं ॥ १)

दोस्येहाभवत्पुनः ॥ ततो विष्णुश्च क्लृप्तमत्सा शान्तानशनेऽश्रुभिः ॥ ॐ तापत्र
यहरं दिव्यं परमानन्दकारकं ॥ तापत्रविमोक्षाय नवार्घ्यं कल्पयाम्यहं
॥ ॐ सपुष्पं वारिरावार्घ्यं दूर्वाक्षतस्य मन्वितम् ॥ यो दद्याद्वा सुदेवस्य
तस्य श्रीसर्वतोमुखी ॥ ४ ॥ आचमनीयं ॥ ॐ ततो विराडजायत त्रिरा
जोऽअधिपुरुषः ॥ सजातोऽयत्र रिच्यत पश्चाद्भूमिमथोपरः ॥ ॐ
तीर्थतो यत्र थादत्वा देवस्याचमनं नरः ॥ सर्वलोकमवाप्नोति सर्वपा

पविवर्जितः॥ उँ देवानामपि देवाय देवारां देवता यव॥ आवामि कल्प
मीशसुधायाश्रुतिहेतवे॥ ५॥ मधुपर्कः॥ उँ मधुवाता०॥ उँ सर्वकान्तुष्यही
नायपरिपूरिसुधात्मकं॥ मधुपर्कमिमं देवकल्पयामि प्रसीद मे॥ ॥ पु
नराचमनीयं॥ उँ उद्धिष्टोऽप्यशुचिर्वापियस्य स्मररामावतः॥ शुद्धिमाप्नो
तितस्यैते पुनराचमनं त्विदं॥ ॥ स्नानं॥ उँ तस्माद्भुजात्सर्वजितः समृतपृष
दाऽऽमू॥ पशूँसां चैत्रे वायव्या नाराणां गगाम्मयाश्च ये॥ उँ सुशीतलेन तोये

नस्नापयेज्जलशायिनं॥ वृक्षलोकमवाप्नोति यावदिन्द्राश्चतुर्दशः॥ उँ पर
मानन्दबोधाधिनिभग्ननिजमुत्तये॥ सांगोपाङ्गमिदं स्नानं कल्पयाम्य
हमीशते॥ ॥ वस्त्रं॥ उँ मायास्त्विनो न ते जन्म निजगृढे ह ते जमे॥ निगवररा
विज्ञाय वासकल्पयाम्यहं॥ ॥ उत्तरीयं वस्त्रं॥ उँ मायाश्रित्य मरुमाया
जगत्संमोहिनी तथा॥ तस्य ते परमेशान कल्पयाम्युत्तरीयकं॥ ॥ उपवीतं॥
उँ यस्य शक्तिवये रोद संप्राप्तमखिलं जगत्॥ अजस्रनायकसिंहे यजस्रं

प्रकल्पयेत् ॥ ॥ भूषणं ॥ ॐ स्वभावमुन्दराङ्गाय सत्प्राश्नेयाय तेजसे ॥ भूषणं
निविचित्राणि कल्पयामि सुरार्चिते ॥ ॥ जले ॥ ॐ समस्तदेवदेवेश सर्वतृप्ति
करं परं ॥ अखराडानन्दसंपूर्णं गृहाण जलमुत्तमं ॥ ॥ चन्दनं ॥ ॐ तस्मा
द्यज्ञात्सर्वदुतः ॥ ॐ यः सामानि जज्ञिरे ॥ चन्दनं ॥ ॐ सिजज्ञिरे तस्माद्यज्ञ
स्तस्मादजायत ॥ ॐ चन्दनेन सुलिप्तेन चन्द्रलोकमवाप्नुयात् ॥ १॥ रिरे स्म
नसे ॥ ॐ रवेस्तथैव विमुच्यते ॥ ॐ परमानन्दसौरभ्यपरिपूर्णादिगन्तरं ॥ ॥ गृ

हारापरमंगंधं कृपया परमेश्वरा ॥ ॥ पुष्पं ॥ ॐ तस्मादश्वाः अजायन्त ये
केचो भयादतः ॥ ॥ गावो ह्यज्ञिरे तस्मात्तस्मात्ता अजावयः ॥ ॐ दशय
त्वा सुवर्णानियत्फलं लभते नरः ॥ ॥ तत्फलं लभते मर्त्यो हरे कुसुमद
नतः ॥ ॐ तुरीयगुरासं पन्नं नानागुणमनोहरम् ॥ आनन्दसौरभं गृह्ण
तामिदमुत्तमम् ॥ ॥ धूपं ॥ ॐ तं श्वजम्बहिं प्रियोक्षं न्पुरुषं उतात
मग्नतः ॥ तेन देवाः यजयन्त साक्षाः ॥ ॐ यश्च यश्च ॥ ॐ स धूपितः स

ॐ वृद्धिस्तु सर्वपापविवर्जितः॥ धूपदः स्वर्गमाप्नोति विमानेन विराजितः॥ ॐ व
नस्पतिरसोत्पन्नानानागन्धो प्रपूरितम्॥ आधारां सर्वदेवानां धूपो यं प्र
तिगृह्यताम्॥ ॥ दीपं॥ ॐ सत्पुरुषं द्यौर्धुः कतिधा व्यकल्पयम्॥ सुखं
द्विभस्यासीत्किम्वाहू किमूरुपादाऽउद्योते॥ ॐ द्युतेन वायुर्ते लेन दी
पप्रज्वालयेन्नरः॥ ज्योतिष्मता विमानेन विदुर्मलो केमहीयते॥ ॥
ॐ सुप्रकाशो महादीप सर्वजैति॥ ॥ हविषां॥ नैवेश॥ ॐ वास्तारो स्प

सुखमासीद्वाहू राजन्मः कृतः॥ उरुतदस्य यद्वैश्वः प्रज्ञा ॥ शृङ्गोऽयं
जायत॥ ॐ हविष्यं संस्कृतायेन यवगोधूमशालयः॥ तिलकुजा ॥ द्यौ
माषावीहयश्च हरे प्रीयः॥ शर्करारवराऽरवाद्यानि दक्षिणैरद्युतानि च॥
आहारं भक्षभोज्यं च नैवेशं प्रतिगृह्यतां॥ ॥ फलं॥ इदं फलं मया देव
स्थापितं पुरतस्तव॥ तेन मे स फलावाप्तिं भजे जन्मनि जन्मनि॥ ताम्बूलं
॥ शृङ्गारभूषणं श्रेष्ठं वदन्तं भोजभूषणं॥ मृगाणां सर्वदेवानां प्रियता

मूलमन्त्रेण त्रयं जलि ॥ श्रीधरं मधुशूदनं वासुदेवं गजधरं स्वस्वनाम्ना पूजयेत् ॥ १ ॥
बुल उन्नमं ॥ १ ॥ जपस्तोत्रं ॥ ॐ वन्द्यमामनसोजातशुद्धोः सूर्योऽभ्युजायत ॥
श्रीत्रादयुष्मत्पाराश्वमुखादमिरजायत ॥ ॐ सर्ववेदेषु यत्पुण्यं सर्वतीर्थेषु
यत्फलं ॥ तत्फलं नरमाप्नोति सुत्वादेवं जनार्दनम् ॥ नमस्तु नन्तायेति ॥
अत्र गन्धादि ॥ दक्षिणा ॥ ॥ यदक्षिरां ॥ ॐ नम्राऽऽसीदन्तरिक्षेऽशी
ह्वोऽद्योः समवर्तत ॥ पद्भ्याम्भूमिर्दिशः श्रीत्रातृथालोकोऽं ॥ अकल्पय
न् ॥ ॐ यदक्षिरां ये कुर्वन्ति भक्तियुक्तेन चेतसा ॥ न ते यमपुरीयान्ति यान्ति

पुराणकृतां गति ॥ क्षमास्तुति ॥ ॐ यत्पुरुषैराहविषादेवायजमतन्वत ॥
सन्नोऽस्यासीदाज्जपुङ्गीष्मऽइन्द्राः शरद्विः ॥ ॐ विधिहीनमहीनम्वाय
त्किञ्चिदुपयादितम् ॥ क्रियाहीनविहिनं वा भक्तिहीनं जनार्दन ॥ यत्पूजितं
मया देवपरिपूर्णं दत्तमे ॥ अपराधस्तुति ॥ ॐ सप्तास्यासन्त्परिधयस्त्रि
सप्तसमिधः कृताः ॥ देवा यद्युजन्तन्वानाश्च वध्यं त्पुरुषमप्यशुन् ॥ ॐ अ
पराधसहस्राणि क्रियते ह निशं मया दासो मिति मां मत्वा क्षमस्व परमिध

रा॥१५॥ ॥सर्वकर्मनिविसर्जनं॥नत्वेव॥ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्त्रा
निधर्मरिप्यथमान्यासन्॥तेह नाकं मम हिमानः सचन्त यत्र पूर्वसा
द्याः संनिदेवाः॥ॐ गच्छ गच्छ परं स्थानं पुराण पुरुषोत्तम॥यत्र ब्रह्मा
दयो देवा विशन्ति परमं पदम्॥१६॥ इति विष्णु कलशं स्थाप्य॥ ॥ततोऽ
तरे रुद्र कलसं पूर्ववत् स्थापयित्वा॥तामुपावेतामुनिर्मितां रुद्र प्रतिमां स्था
पयेत्॥ॐ शन्तो देवी० नूनः॥ॐ नमः शम्भय० त राय च॥इत्यनेन षोडशं

पचारेण पूजा॥अथ वेदोक्त रुद्र पूजा विधिः॥ त्रिराचम्य॥संकल्पं कुर्या
त्॥देश कालौ संकीर्त्तय॥अमुक गोत्रस्यामुक शर्मणः मम वंशे वा गृहे वा
अनादि ह्यगोत्र अनादि ह्यप्रेत अने ह्यग्रेक्षक स्य प्रेत स्या ह्यदश दुर्मरा
नाना बाधादि प्रशमयेत् तत्त्व विमुक्त्यर्थं नारायण वलि विधा कर्मणि यथा मि
लितौ प्रचारैर्यथा शक्ति रुद्र पूजां करिष्ये॥इति संकल्पः॥ ॥ततो न्यासः॥
ॐ हृदयादि कर प्रदं न्यासः॥पुनः विशेष न्यासः॥ॐ मनोज्ञं तिर्यु० हृदया

यनमः॥ॐ अथोद्भुग्निः समिधाजनानाम्प्रतिधनुमिवातो मूरवाम्॥ यद्वाऽइ
वप्रवयासुञ्जिहानाः पुमानभः सिसतेनाकमच्छ॥ शिरसेनमः॥ॐ मूर्द्धा
नन्दिवोऽश्चरथिंपृथिव्यावेनरमृतऽअजातमग्निशू॥ कविर्षसम्राजम
तिथिञ्जनानामासन्नयात्रञ्जनयन्त देवाः॥ शिखायेनमः॥ॐ मेष्मसिने
वर्मरा॥ॐ कवचायनमः॥ॐ अम्बक॥ॐ नेत्रत्रयायनमः॥ॐ मानरतोके०
॥ अस्त्रायनमः॥ॐ इति न्यासः॥ ॥ अर्घ्यपात्रपूजात्मपूजान्तं॥ ततः पूज

नं॥ॐ नन्दिनेनमः॥ॐ महाकालायनमः॥ॐ भृङ्गिनेनमः॥ॐ विनायका
यनमः॥ॐ देवेनमः॥ॐ आधाराद्यष्टमपद्मासनेभ्योनमः॥ ततो रुद्ररू
पंध्यायेत्॥ॐ पश्येत्क्रमं महादेवं दशबाहुं त्रिलोचनं भूषणैर्भस्मिभिरुद्रं पि
त्रं भूषणैर्भस्मिभिरुद्रं जम॥ रव्यं रवेऽकनारावधनुः शूत्रकमराडुलुम्॥ शक्तिशू
त्रं च परशुं वृक्षदण्डं करान्वितम्॥ विभारां स्फटिकाद्याभं नागाभस्मभूषि
तम्॥ सर्वास्त्रे शंपशुपतिं सर्वरक्षाकरस्मरेत्॥ॐ रुद्राय ध्यानं पुष्पं नमः॥

व्यावाहनं॥ॐ मानो महान्न॥ॐ भुवः स्वः रुद्र इहागच्छ इह तिष्ठ मम पू
जां गृहाण रुद्राय नमः॥ **आसनं**॥ॐ वतु स्वप्तिर्नीमिः कृतम्यस्य प्रथाः स
नो विश्वायुः सनो विश्वायुः सप्रथाः सरः सव्ययुः सप्रथाः॥ अपदेष्टोऽत्र
पक्षरेण्यवतस्य सश्विम॥ इदं मासनं रुद्राय नमः॥ **॥ प्राज्ञो**॥ॐ नमः श
म्भवाय च॥ **तत्प्राज्ञं** रुद्राय नमः॥ **॥ अर्घ्यं**॥ॐ नमः शम्भवाय च॥
ॐ रुद्राय इदं मर्घ्यं गृहाण स्वाहा॥ **॥ आचमनं**॥ॐ आयस्व के॥ इदं मा

चमनीयं रुद्राय नमः॥ **॥ स्नानं**॥ॐ वरुणस्योन्नं॥ॐ सुसीतलजलं भग
वन्तं रुद्रमहं स्नापयिष्ये॥ **॥ पंचामृतस्नानं**॥ॐ मानस्तोके॥ शुद्धोदक
स्नानं॥ॐ आपो हिष्ठा॥ **मधुपर्कं**॥ॐ मधुवाता॥ इदं मधुपर्कं रुद्रा
य नमः॥ **पुनराचमनं**॥ॐ आयस्व के॥ॐ रुद्राय पुनराचमनीय नमः॥
उपवीतं॥ॐ नमो विलिम्बने च॥ इदं यज्ञोपवीतं रुद्राय नमः॥ **॥ वस्त्रं**॥ॐ
नमो हि रण्यपवाहवे॥ इदं वस्त्रं रुद्राय नमः॥ **गन्धचन्दनं**॥ॐ नमः श्व

भयः॥ इदं च न्यनं रुद्राय नमः॥ सिन्दूरं॥ उं त्वं जवि हृदा०॥ इदं सिं हूरं रु
द्राय नमः॥ यवाक्षततिलान्॥ उं श्री हयश्चमे०॥ उं रुद्राय इदमक्षतिला
क्षतं नमः॥ अलंकरणं॥ उं नमो हिरण्यवो हवे॥ इदमलंकरणं रुद्राय न
मः॥ अक्षतं॥ उं अक्षन्ममीमन्नद्यवप्रिया अवधूषत अष्टौ घतस्वभानवो
विप्रान विषया मतिजौ न्निन्दते हरि॥ उं इदमक्षतं रुद्राय नमः॥ पुष्पं॥ उं न
मः पार्थिव०॥ इदं पुष्पं रुद्राय नमः॥ माला पुष्पं॥ उं याः फलिनी०॥ इदं मा

ला पुष्पं रुद्राय नमः॥ ॥ विल्वपत्रं॥ उं त्रिदलं त्रिगुणकारं त्रिनेत्रं च त्र
यायुधं॥ त्रिजन्म प्रापसंहारं मेक विल्वं शिवाय नमः॥ ॥ ततः पूजनं॥
उं त्र्यम्बक यजामहे ३॥ उं सद्योजातं प्रवक्ष्यामि सद्योजातार्यं वेनमः॥ उं
भवे भवेनाति भवे भवस्व मां भवोद्भवाय नमः॥ उं वामदेवाय नमो ज्येष्ठा
य नमः॥ श्रीष्टाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय नमो व
लविकरणाय नमो वलविकरणाय नमो वलप्रमथनाय नमः सर्वभूत

रेभ्यो

दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः॥ **ॐ** **ड्रां** अधौ ध्योरेभ्यो ध्योरद्योरनरेभ्यः
सर्वेभ्यः सर्वसर्वेभ्यो नमस्ते रुद्ररूपेभ्यः॥ **ॐ** सत्पूरुषाय विद्महे महादेवा
यधीमहि तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥ **ॐ** ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरस्सर्व
भूतानाम्ब्रह्माधिपतिर्वृक्षरोगाधिपतिर्वृक्षत्रिवोमेऽअस्तु सदा शिवो म
॥ **॥ जितः अष्टमूर्तिपूजा ॥** **ॐ** सद्यक्षि तिमूर्तये नमः॥ **ॐ** भवाय जलभूत
ये नमः॥ **ॐ** रुद्राय अग्निभूतये नमः॥ **ॐ** उग्राय वायुभूतये नमः॥ **ॐ** भीमाय

आकाशभूतये नमः॥ **ॐ** प्रभुपतये यजमानभूतये नमः॥ **ॐ** महादेवाय सोमभू
तये नमः॥ **ॐ** ईशानाय सूर्यभूतये नमः॥ **इति पूजा ॥** धूपं॥ **ॐ** नमः॥ **ॐ** आसवे
द्या०॥ इदं धूपं रुद्राय नमः॥ दीपं॥ **ॐ** नमो वात्साय च०॥ इदं दीपो यं रुद्राय
नमः॥ **॥ नैवेद्यं पक्वान्नं च॥** **ॐ** नमो ज्येष्ठाय च०॥ इदं नैवेद्यं रुद्राय नमः॥ **फलं**
॥ **ॐ** याः फलनी०॥ **आचमनं॥** **ॐ** अम्बक०॥ **ताम्रतिलं॥** **ॐ** नमः प्रणय च०
॥ इदं फलपुष्पैति॥ **जप॥** **कार्पूरदीपं॥** **ॐ** तेजोसि०॥ **॥ लोत्रं॥** **ॐ** नमः

शिवाय शान्ताय कारणाः त्रिदहेतवे ॥ निवेदयामि चात्मानं त्वं गतिपरमेश्वर
॥ मृत्युञ्जयाय रुद्राय नीलकराग्राय नमः ॥ अमृतेशाय सर्वाय महा
देवाय ते नमः ॥ अत्र गन्धादि ॥ दक्षिणा ॥ प्रदक्षिणा ॥ ॐ नमो गणेशाय ॥
॥ अष्टांगप्रणामं ॥ ॐ नमः कपर्दिने नमः ॥ नमः कारं ॥ ॐ नमः शम्भवाय
॥ ॥ क्षमास्तुति ॥ मंत्रहीनं क्रियाहीनं विधिहीनं वयं यद्भवेत् ॥ तत्सर्वं क्षं
स्यता देव प्रसीद परमेश्वर ॥ अन्यथा शरणागतित्वमेव शरणां मम ॥ तस्मात्का

रुद्राय भावेन त्राहि मां जगदीश्वर ॥ इति रुद्रपूजाविधिः ॥ ॥ ततो दक्षिणे
यमकालं शं पूर्ववत्स्थापयित्वा ॥ लोहपात्रे लोहनिर्मितां यमप्रतिमां स्थाप
येत् ॥ ॐ इष्टे त्वो ऽर्जुनः प्राहि ॥ ॐ अमायत्वा मखायत्वा सूर्यस्य त्वानपसे ॥ देव
सत्त्वा सविता मज्जानकुपृथिव्या ॥ सधृष्टशस्य प्राहि ॥ अश्विरसि शोचिरसितपो
सि ॥ इत्यनेन यमं संपरिवारं षोडशोपचारैः संपूज्य ॥ इति यमकालं शं स्था
पयेत् ॥ ॥ ततः पूर्ववत्कालं शं स्थापयित्वा वंशप्रात्रे कुशनिर्मितां प्रेतस्य प्रति

मांस्थापयित्वा ॥ उं अमुकप्रेत इदमासनं मद्धततवोपतिष्ठतां ॥ इत्यादि
षोडशवारैः संपूज्य इति प्रेतकलशस्थापनं ॥ ॥ इति कलशस्थापनं स
माप्य ॥ ॥ ततो ब्रह्मणो वरं कुर्यात् ॥ अथ कर्त्तव्यं अमुकप्रेतप्रेतत्व
मुक्तिनाशाय रावलिकर्मणि ब्रह्मकर्मकर्त्तृत्वेन सभिश्च न्यूनपुष्पवासे
लङ्कुराणां सनकमराडलुपूगताम्वूलयज्ञोपवीतदक्षिराभिः अमुकगो
त्रं अमुकशर्माणां त्वामहं हरो ॥ उं वृत्तोस्मीति प्रतिवचनम् ॥ ॥ एवं होतु

वरं ॥ ॥ तत आचार्यः स्वगृह्योक्तविधिना त्रिं प्रतिष्ठाप्य ॥ वेदमवंचरं
श्रपयित्वा ॥ दृतेन उन्नराधारं न्तं ॥ ॥ तत आयु होमं ॥ उं पुजापतये स्वा
हा ॥ आज्यशेषं चरौ निधाय ॥ इदं पुजापतये ॥ उं इन्द्राय स्वाहा ॥ इदमिन्द्राय ॥
उं अग्नये स्वाहा ॥ इदमग्नये ॥ उं सोमाय स्वाहा ॥ इदं सोमाय ॥ उं सूर्याय
स्वाहा ॥ इदं सूर्याय ॥ ॥ उं भूः स्वाहा ॥ इदमभूः ॥ उं भुवः स्वाहा ॥ इदमभुवः
॥ उं स्वः स्वाहा ॥ इदमस्वः ॥ उं त्वन्नोऽन्नं त्वन्नोऽन्नं त्वन्नोऽन्नं त्वन्नोऽन्नं त्वन्नोऽन्नं

अवयासिसीद्धाः॥सजिह्वोवक्रितमःशोभुचानोविश्वधावेष्टा॥सिपु
मुमुग्धस्मत्तस्वाहा॥इदमग्नविहभ्याम॥ॐ संतोऽयनिवमोभ
भोनीनेदिष्टे॥अस्याऽउषसोवाहे॥अवयह्वनोवहरा॥६०॥रारा
सीहिमृडीक६०सुहोवो न३एधिस्वाहा॥इदमग्नीवहराभ्याम॥ॐ अ
याश्वाग्नेस्यनमिशस्त्रिपाश्वसत्वमि न्यमयाऽअसि॥अयानोयज्ञंवह
स्यानोधीहिभेषज६०स्वाहा॥इदमग्नये॥ॐ ऐतेशतंवहरां ऐसहस्रं य

जियापाशविततामहन्त॥तेभिर्नो३अद्यसवितुर्विष्टुविश्वेमुच्यन्तु
मरुतःस्वर्काःस्वाहा॥इदंवहराण्यसवित्रेविह्नवेविश्वेभ्योदेवेभ्योम
रुद्राःस्वर्केभ्यः॥ॐ उदुत्तमंवहरापाशमस्मदवाधमन्विमध्या॥श्र
थाया॥अथावयमादित्रावृतेतवानागसो३अदितयेस्यामस्वाहा॥इदं
वहराण्य॥ॐ प्रजापतेयेस्वाहा॥इदंप्रजापतये॥ ॥नतश्चरहो
मं॥ॐ सहस्रं शीर्षपुरुषःसहस्राक्षःसहस्रपात्॥सभूमिर्द०सर्वत

प्रियैः क्षन्तुर्षं आतमगुतः। ति न देवाऽअयजन्तसाद्याऽअरषयश्चुमे
स्वाहा॥ इदं॥ **ॐ** अत्पुरुषं दधुः कतिधा धि कल्पयन॥ मुरवद्विमस्यासी
त्किम्वाह किमुरुपादा उच्यते स्वाहा॥ इदं॥ **ॐ** वाहमरोस्य मुरवमासीद्वा
हुराजन्त्यरुतः उरुतदस्य सदैशः पद्मां ॐ श्रद्धोऽयजायत स्वाहा॥ इदं
॥ **ॐ** चन्द्रमामनसो जातश्चक्षुः श्रुर्गो अजायत॥ श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च
मुरवादनिरजायत स्वाहा॥ इदं॥ **ॐ** नाद्याऽअसीदन्तरिक्षं शीर्षेर्गो

द्यौः समवर्तत॥ पद्मामभूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोको ररऽप्रकल्पयन्
स्वाहा॥ इदं॥ **ॐ** अत्पुरुषेराहविषा देवा अजमन्तन्वत॥ चरन्तो रस्यासी
दाऽअपङ्गुष्मऽइध्वाऽशरद्विः स्वाहा॥ इदं॥ **ॐ** सप्प्रास्था सन्प्ररिध
यस्त्रिः सप्पुसमिधः कृताः॥ देवा अद्यजन्तन्वानाऽअवध्वन्पुरुष
म्यशुर्दं स्वाहा॥ इदं॥ **ॐ** अजेन अजम अजन्त देवास्त्रानिधमप्राणि प्य
थमान्या समूनि हनाकमहिमानः सचन्त सत्रपूर्वे साद्याः सन्ति देवाः

स्वाहा॥ इदं विदुष्वेति तन्मागः सर्वत्र॥ ॥ ॐ शुक्राते मनः उत युक्राते धियो
विष्णुः विष्णुः सवितुः हतो विपश्चितः॥ विहोत्रादधेव युना विदेकः इमही देवस्य
सवितुः परिदुतिः स्वाहा॥ इदं विदुष्वेति॥ ॐ इदं विदुष्वेति च कुमेत्रे धानि दधे
नदम॥ समूठमे स्यात् ॐ सुरे स्वाहा॥ इदं॥ ॐ इरावती धेनु मती हि भूतद्व
स्य वसिनी मनवेदशस्या॥ धारकः प्रारोदसी विदुष्वेति दाधस्थि धिवा सभितो
मयुरेवेति स्वाहा॥ इदं॥ ॐ देवश्रुतौ देवेष्वाघोषतम्याची प्रेतमहूरक

लपयन्तीः उर्ध्वं स्वर्गं नयतस्माजिह्वारतम॥ स्वर्गो ह्यमावदत न्येवी दुर्ध
आयुर्मा निर्वदिष्टम्युजाम्मा निर्वदिष्टमत्र मे थां धर्म्मन्मथिद्याः
स्वाहा॥ इदं॥ ॐ विदुष्वेति कुं वीश्रीः ॥ रिपुवोचं अः पाथिवा निवि
ममे रजा ॐ सि॥ श्रीः ॥ अस्कभाय पुत्ररदः सधस्थि विचक्रामारास्त्रे
धोरुगा यो विदुष्वेति स्वाहा॥ इदं॥ ॐ दिवो वा विदुष्वेति उत वाप
थिद्या महो वा विदुष्वेति उरो रन्तरिक्षात्॥ उभा हि हस्त्रा वसुना पुरा

पृथिवीब्वा० स्वाहा॥ इदं०॥ उं आवती द्यावापृथिवी आवच्च सप्प्रसिन्ध
वोवितस्थिरो॥ तावन्तमिन्दुनेगुहमृज्जिगृह्णामप्रक्षितममयिगृह्णा
मप्रक्षितः स्वाहा॥ इदं०॥ उं अश्विना चर्ममयानि ह० हा ह्वानमहर्दि
वाभिरुनिभिः॥ तत्रापिरोनमो द्यावापृथिवीब्वा० स्वाहा॥ इदं०॥ उं
अद्वाः समभृतः पृथिव्योरसाच्च विश्वकर्म्मराः समवर्तताग्रे॥ तस्य च
द्वाविदधद्वा प्रमेतितन्मर्त्यस्य देवत्वमाजानमगो स्वाहा॥ इदं०॥ उं

वेदाहमेतम्पुरुषमहान्तमादित्र्यवर्णान्तमसः परस्मात्॥ तमेव चिदित्वा
तिमृत्तुर्मिति नान्त्रः प्रस्थाविद्यते यनाय स्वाहा॥ इदं०॥ उं प्रजापतिश्च
रतिगर्भेऽप्युन्तरजायमानो बहुधा विजायते॥ तस्य सो निम्परिपश्य
न्निधीरास्त्रस्मिन्नुत्तस्थुर्व्वनानि विष्टा स्वाहा॥ इदं०॥ उं सो देवेभ्यः
आत्तपतियो देवानो मूर्ता हितः॥ पूर्व्वयो देवेभ्यो जातो नमो रुचाय वास्य
स्य स्वाहा॥ इदं०॥ उं रुच्यैवास्मन्ननयन्तो देवाः अग्रेतद्वक्त्रवन्॥ सत्यैव

म्बुह्मरोगविद्यास्य देवाऽऽसन्त्यसंस्वाहा॥ इदं॥ ॐ श्रीशुक्ते लक्ष्मीशु
 पत्न्यावहोरात्रे प्राश्ने निक्षत्रागिरूपमश्विनोद्यान्तम्॥ इह प्र निघारा
 मुम्भः इषारासर्वलोकम्भ इषारास्वाहा॥ इदं॥ ॐ अंकुन्कर्मकर्म
 कृतः सहस्रचामयो भुवा॥ देवैः कर्मत्वास्तस्येतसचा भुवः स्वाहा॥
 इदं विदमवे॥ ॥ ततस्तिलाज्येन॥ ॐ संहरत शीर्षित्यादिभिः पुरुषसू
 तैः प्रतिमन्त्रं पूर्ववत्स्वाहान्तेन कृत्वा इदं विदमवे इति सर्वत्र त्यागः

६३

॥ ॥ एवं हीमकर्म समाप्य पूर्णद्विती होमान्तस्विधाय॥ ॥ अर्चितदे
 वता समीपे दशपिराडा न्दशाश्रथा॥ ॥ एकादशीं समासाद्य शुक्लपक्षः
 स्यवेति धिं॥ विदममभ्यर्चये देवं यमं वेव स्वतंतथा॥ दशपिराडा द्युताक्तां
 रक्तदभेषु मधुसंयुताम्॥ तिलमिश्रान्प्रदद्याद्देसं यतो दक्षिणा मुख
 इति वचनात्॥ ॥ ततोपसेवा दक्षिणा मुखो दक्षिणा ग्रान्कुत्रानासीत्युक्ता
 तिलजलान्प्रादाय॥ ॐ अशामुक्ता गोत्रामुक्ता पतितप्रेतविदं कुरु प्रथमपि

५ अथिनि ३८ प्रथमवर्षी ज्ञाने मन्त्रं मन्त्रोपनिषद् नाम ॥ २

राडस्थाने इदमवने जने मदनमु प्रतिष्ठताम् ॥ इत्यासुत कुशोपरि अव
ने जलं दत्वा ॥ एवं दशसु स्थानेषु अवने जलं दत्वा ॥ तिलमधु घृतमि
श्रान्त्यदशपिराडाङ्गुत्वाकुशादिसहितं प्रथमं पिराडमादाय ॥ अमुक
गोत्रोत्पन्नस्यामुकपतितप्रेतविद्वन्मूर्खप्रथमं पिराडो मदन
स्तवी प्रतिष्ठताम् ॥ इति प्रथमपिराडोपरि प्रत्यवने जलं दत्वा ॥ एवं दश
पिराडेषु प्रत्यवने जलं दद्यात् ॥ ॥ न तो गन्धपुष्पादिभिः पिराडान् भक्ष्य
२५ इति प्रथमस्थाने पिराडं दत्वा ॥ एवं दशसु स्थानेषु दशपिराडान् दद्यात् ॥ ॥ न त

कुशतिनोदकं गृहीत्वा ॥ अथ मुक्तगोत्रा मुक्तपतितप्रेतविह्वलरूपेणा
निगन्धपुष्पाधूपदापाक्षतादिनैवेद्यानि मदुत्तानितवोपतिष्ठती ॥ ॥
इति गन्धादिकमुत्सृज्य ॥ ॥ ततः शंखोपरिकुशोदकं निधाय शंखोद
केन पुरुषसूक्तेन पिराडानभिषिञ्च्येत् ॥ ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः स
हस्राक्षः सहस्रपात् ॥ स भूमि ह सर्वतस्पृत्वा त्र्यत्रिष्टु दशाङ्गुलम्
॥ अमुक्तगोत्रा मुक्तपतितप्रेतविह्वलरूपपिराडानभिषिञ्चामि ॥ ॥

एवं प्रत्युचं ॥ ततः स्वेकैकपिरुडेधेकैत्रवाविशेषेरातप्रयेत ॥ जा
 नुभ्यां नवमी गत्वा ॥ ॐ आपो देवामधुमती रभृमा नू अस्वती राजस
 श्वितानां ॥ याभिर्मित्रावरुणावब्रुधिव न्याभिरिन्द्रमनयन्न त्परातीः
 ॥ १ ॥ उपयामगृहीतो स्यादित्ये प्रस्था ॥ विद्वत् उरुगाये प्रते सोमस्त्र
 रक्षस्व मात्वा दभन ॥ २ ॥ ॐ अना प्रावक स्पसि ॥ ३ ॥ ॐ ये देवा सो
 मं मूर् ॥ ॐ समुद्रं च स्वाहा देव सविता रुद्र स्वाहा मित्रावरुणो गच्छ
 नारिक्ष रुद्र स्वाहा ॥ १ ॥

स्वाहा होरात्रि गच्छ स्वाहा चन्द्रा ॐ सि गच्छ स्वाहा द्यावा पृथिवी गच्छ स्वाहा य
 ज्ञ रुद्र स्वाहा सोम रुद्र स्वाहा मित्रे श्वान रुद्र स्वाहा मनो मेहादि स रुद्र
 विवन्ने धूमो गच्छतु स्वर्ग्योतिः पृथिवी भस्माना पुरा स्वाहा ॥ ॐ अग्नि
 र्ज्योति निरग्निः स्वाहा सूर्य्य ज्योतिर्य्योतिः सूर्य्यः स्वाहा ॥ अग्निर्वर्चो
 ज्योतिर्वचः स्वाहा सूर्य्यो विवर्चो ज्योतिर्वचः स्वाहा ॥ योतिः सूर्य्यः सूर्य्यो
 ज्योतिस्वाहा ॥ ॐ हिरण्यगर्भ धूमो ॥ ॐ यज्जागृतो मरुता ॥ ॐ याः फलिन

नी० ह० स० ॥ विश्वतश्चक्षः एकः ॥ १० ॥ ॥ ततः सव्येन कुशादीन् प्रादाय ॥ व
क्षिराणां द्रव्यं प्रादाय ॥ अमुकगोत्रस्यामुकप्रतितप्रेतस्य विष्णुरूपस्य
दशपिराउदानप्रतिष्ठाप्य मिदं रजतं चन्द्रदेवतं यथानामगोत्रा
यवाह्नरागाय दक्षिराणां दत्तुमहमुत्सृजे ॥ इति दक्षिराण्यन्त्वा पि
राउ विसर्जयेत् ॥ ॐ भद्रं करोमि ॥ पिराउनुत्थाप्य जले क्षिपेत् ॥ अथ
पिराउः पत्त्रेन दद्यात् ॥ ॥ ततः सव्यं कृत्वा आवम्य ॥ पुनर्दक्षिराणामु

खाप सव्यं कृत्वा ॥ कुशमादाय नद्यादौ गत्वा नदीजले नतर्प्ययेत् ॥
ॐ सहस्रशीर्षाक्षः सहस्राक्षः सहस्रप्रातः ॥ सभूमि ॥ सर्वतस्म्यन्त्वा
त्यतिद्विदशकुलम् ॥ अमुकगोत्रामुकप्रतितप्रेतं विष्णुरूपं तर्प्या
मि ॥ १ ॥ ॐ पुरुषः स वेदः सर्वं व्यदूतं व्यञ्जभावात् ॥ उता मृतत्वं स्पे
शानोऽदन्तेनातिरोहति ॥ अमुकगोत्रामुकप्रतितप्रेतं विष्णुरूपं तर्प्या
यामि ॥ २ ॥ स तं प्रतर्प्य ॥ ॐ स तावानस्मिन्दिवि ॥ अमुकं यामि ॥ ३

॥ॐ त्रिपादूर्ध्वः० अमि॥ अमुक० यामि॥४॥ॐ ततो विराडजायत०
पुरः॥ अमुक० यामि॥५॥ॐ तस्माद्भुजात्सर्व० श्रुये॥ अमुक० यामि
॥६॥ॐ तस्माद्भुजात्सर्व० यत॥ अमुक० यामि॥७॥ॐ तस्मादश्रु०
वय॥ अमुक० यामि॥८॥ॐ तं स्य जम्बहिमि० श्रुये॥ अमु० यामि
॥९॥ॐ सत्पुरुषं० ज्योते॥ अमु० यामि॥१०॥ॐ ब्राह्मणो० स्य० यत॥
अमुक० यामि॥११॥ॐ चन्द्रमामनसो० यत॥ अमु० यामि॥१२॥ॐ

नाज्जाऽआसीद० यत॥ अमु० यामि॥१३॥ॐ सत्पुरुषेण० द्वविः॥
अमु० यामि॥१४॥ॐ सप्तास्रा० पशुमू॥ अमुक० यामि॥१५॥ॐ
अज्ञेन० देवाः॥ अमुक० यामि॥१६॥॥ॐ साविश्वायुः सावि
श्वकर्मा साविश्वधायाः॥ इन्द्रस्य त्वाभाग० सोमेनातनञ्चिवि
होह्य० रक्ष॥ अमुक० यामि॥१७॥ॐ अद्भुतमसिहविर्जनन्द
० हस्वमाहुर्मनिस्रजपतिर्द्वाषीत॥ विह्वुस्त्वाक्कमतामुरुवाताया

नानां पतये स्वाहा ॥ अमुं या मि ॥ २१ ॥ ॐ वृताञ्चासि जुहूर्नाम्नासेदम्पिये
राधाम्नापिय ६ सदऽयासीदवृताञ्चासि जुहूर्नाम्नासेदम्पिये राधाम्ना
पिय ६ सदऽयासीदवृताञ्चासि जुहूर्नाम्नासेदम्पिये राधाम्नापिय ६ सदऽ
यासीदपिये राधाम्नापिय ६ सदऽयासीद ॥ ध्रुवाऽयसदन्तस्य च
नैता विह्वोपाहि पाहि च जम्पाहि च जपतिं म्याहि मां च जन्तम ॥ अमुं या
मि ॥ २२ ॥ ॐ अस्मन्मद्भुदेवे वाऽया उग्र ६ सन्निधा समधि रा विह्वो

मा न्याय कुमिष्व सुमती मनेने छाया गुपस्थे धी वि ह्यो स्थान मसिा अ
 मु० यामि ॥ २३ ॥ उं दि वि वि ह्यर्च्य कुं स्रजा गतेन छन्दसा ततो नि
 व्रिक्रो यो स्मान्दे दिय श्रवयन्दिष्मन्तरिक्षो वि ह्यर्च्य कुं स्रजे ए मे
 न छन्दसा ततो नि व्रिक्रो यो स्मान्दे दिय श्रवयन्दिष्मन् पृथिव्या वि ह्यर्च्य
 कुं स्रगा यत्रेण छन्दसा ततो नि व्रिक्रो यो स्मान्दे दिय श्रवयन्दिष्मन्
 स्मादन्नादस्ये प्र नि द्याऽ युग न्मस्वः स ओ ति षा भू म् ॥ अमु० यामि ॥

२४ ॥ उं उर्गस्य त्रिरस्यूराम्मुदाऽ उज्जममयि धे हि ॥ सोमस्य नी विरसि वि ह्यो
 ३ शर्मा सि शर्मा यजमानस्येन्दुस्य सो निरसि सुसस्याऽ रुषी रक्ष धि ॥ उ ह
 यस्व घनस्य तऽ उ ह्ये मा पा ह्य हं ह सऽ या स्य यज्ञस्यो हवः ॥ अम० यामि ॥
 २५ ॥ उं युगे तन्न नूरसि वि ह्यर्च्य वे त्वा सोमस्य नूरसि वि ह्यर्च्य वे त्वा ति थे रति ॥ य
 मसि वि ह्यर्च्य वे त्वा श्वेना य त्वा सोमभृते वि ह्यर्च्य वे त्वा गनये त्वा रायस्यो ध्र दे
 वि ह्यर्च्य वे त्वा ॥ अमु० यामि ॥ २६ ॥ उं सु अने मनऽ उत सु अने धियो वि प्र

विष्णुस्य बृहन्नो विपश्चितः ॥ विहोत्रा दधे च युना विदेकः ३ इन्द्रो देवस्य स वि
तुः परिष्टुतिः स्वाहा ॥ अमुं यामि ॥ २७ ॥ ॐ इदं विष्णुं विचक्रुः मेत्रे धानि
दधे पदम् ॥ समृद्धमस्य पातं सुरे स्वाहा ॥ अमुं यामि ॥ २८ ॥ ॐ रक्षो हरी
वृत्तगहनं चैव हवीं मिदमहन्तं वृत्तगमुक्तिरामि स मे निवृत्तौ सममानो नि
वृत्ताने दमहन्तं वृत्तगमुक्तिरामि स मे समानो यमसमानो निवृत्ताने दम
हन्तं वृत्तगमुक्तिरामि स मे सबन्धुर्मसबन्धुनिवृत्ताने दमहन्तं वृत्त

गमुक्तिरामि स मे सजानो यमसजानो निवृत्तानो नृत्त्यादि
रामि ॥ अमुं यामि ॥ २९ ॥ ॐ उरु विष्णो विष्णुमस्वो रुक्षया यनरुक्षि
॥ वृत्तशून्यो नेपि वप्सु पृथग्जपति निरस्वाहा ॥ अमुं यामि ॥ ३० ॥ ॐ
अत्रान्त्रा २ं अगान्त्रान्त्रा २ं ॥ उपागामवृत्तिरूपरेव्यो विदमगरेवरे
व्याः ॥ तन्वा जुषामहे वचनस्य ते देवयज्ज्याये जुषन्तां विष्णवे न्या ॥
ॐ पधे त्रायस्व स्वधिते मे न ६० हि ६० सीः ॥ अमुं यामि ॥ ३१ ॥ ॐ आते
देवास्त्वा देवयज्ज्याये २

धामानिहविषाजन्तिनातेविश्वापरिभूरत्तयद्राम॥गयस्फुरनः
 प्रतरणःसुवीरोवीरहाप्पुचरासोमदुर्धन॥अमु०यामि॥३२॥उं
 धान्ममसिधिनृहिदेवान्भ्राणायन्त्रोदानायन्त्रोदानायन्त्रो॥दी
 र्घ्याभनृपुसितिमायुषेधान्देवोवःसविताहिरापपाणिःपुति
 गृध्रान्त्रेहिदेवापाणिनावक्षमेन्वामहीनांपयोसि॥अमु०या
 मि॥३३॥उंविद्मोःकर्मणिपशपतअतोवृत्तानिपस्यश्री॥इन्द्र

स्ययुज्जमःसखा॥अमुक०यामि॥३४॥उं तद्विद्मोःपरमपद६०स
 दापशपन्तिस्वरयः॥दिवीवचक्षुरातनम॥अमु०यामि॥३५॥उं उप
 यामगृहीतोसिमधवेन्त्रोपयामगृहीतोसिनभसेन्त्रोपयामगृही
 तोसिनभस्यायन्त्रोपयामगृहीतोसीषेन्त्रोपयामगृहीतोस्यूर्जेन्त्रोप
 यामगृहीतोसितहसेन्त्रोपयामगृहीतोसितहस्यायन्त्रोपयामगृहीतो
 सितपसेन्त्रोपयामगृहीतोतपस्यायन्त्रोपयामगृहीतोस्यठे०हस्यातये
 ४०माधवायन्त्रोपयामगृहीतोसिशुक्रायन्त्रोपयामगृहीतोसिशुचयेन्त्रोपयामगृ

त्र्या॥ अमु० यामि॥ ३६॥ उँ मित्रावरुणा ब्रान्वा देवा र्वा (अजस्रायुषे गृह्णा
मिन्द्राय न्वा देवा र्वा (अजस्रायुषे गृह्णा मीन्द्रा मित्रा न्वा देवा र्वा
(अजस्रायुषे गृह्णा मीन्द्रावरुणा ब्रान्वा देवा र्वा (अजस्रायुषे गृह्णा
मीन्द्रावरुणा मित्रा न्वा देवा र्वा (अजस्रायुषे गृह्णा मीन्द्रा विष्णु न्वा
देवा र्वा (अजस्रायुषे गृह्णा मि॥ अमु० यामि॥ ३७॥ उँ उपयाम गृ
हीतो सि हरि र सि हरि यो ज नो हरि ब्रान्वा॥ ह ओँ इति नास्य सह सोमा

उ इन्द्राय॥ अमु० यामि॥ ३८॥ उँ उपयाम गृहीतो र सि द्धु वो र सि द्धु व क्षि
ति द्धु वारा न्धु व न मो च्यु ताना म च्यु त क्षि त्र म इ र प नै ओ नि दैँ श्वान रा
य न्वा॥ ध्रु व न्धु वे रा मन सा वा द्वा सो म म व न या मि॥ अथान इन्द्र इ
द्वि शो स प त्क्रोः स मन स्कर त॥ अमु० यामि॥ ३९॥ उँ उपयाम गृहीतो
स्वाग्र य रा सि स्वाग्र य राः॥ पा हि अज म्मा हि अज प ति वि द्धु र त्वा मि
न्द्रि ये रा पा तु वि द्धु न्वा पा ह्य भि व स ना नि पा हि॥ अमु० यामि॥ ४०॥ उँ

इन्द्रऽआसानेतावहस्पतिर्दक्षिराण्यजःपुरऽस्तुसोमः॥देवसेनाना
 मभिभञ्जतीनांजयन्तीनाममरुतोमन्त्रगुप्तः॥अमुंयामि॥४१॥ॐ
 न्यश्चमरुतश्चक्रपायोपोस्थितोसुरःपरममानोमित्रःक्रीतोविद्वक्तःशि
 पिविद्वद्भुरावासनोविद्वन्नीरन्ध्रियः॥अमुंयामि॥४२॥ॐ विश्वे
 देवाऽत्र्यष्टःशुषुन्मुप्राविद्वन्प्राप्यीतपाऽआप्याममानोअमःसूर्यमा
 नोविद्वक्तःसन्धियमारोवायुःपूर्यमानःशुक्लःक्षीरश्रीर्मन्थीसकु
 पूतःशुक्लः

श्रीगाअमुंयामि॥४३॥ॐ अग्निरेकाक्षरेणप्राणमुदजयन्तमुज्जे
 षमाश्विनोद्वाक्षरेणद्विपदोमनुष्यानुदजयन्तानुज्जेर्षविद्वन्स्त्रा
 क्षरेणत्रिंलोकानुदजयन्तानुज्जेष्टःसोमश्चतुरक्षरेणचतुष्पादःप
 शूनुदजयन्तानुज्जेष्टमूषापश्वाक्षरेणपञ्चदिशऽउदजयन्ताऽउज्जे
 ष्टःसविताषडक्षरेणषडृतानुदजयन्तानुज्जेष्टममरुतःसप्तगाममा
 न्त्राशूनुदजयन्तानुज्जेष्टमहस्पतिरष्टाक्षरेणगायत्रीमुदजयन्ता
 सप्ताक्षरेण१२

मुञ्जेषमिन्नो न वा क्षरेण विवृतं ॐ सोममुदजयन्तमुञ्जेषं च हरेण दशा
 क्षरेण विराजमुदजयन्तामुञ्जेषमिन्द्रः स्कादन्नाक्षरेण विष्टुभमु
 दजयन्तामुञ्जेषं विष्टुदेवा द्वादशाक्षरेण जगतीमुदजयन्तामुञ्जे
 षं च सवस्त्रयोदशाक्षरेण त्रयोदशं ॐ सोममुदजयन्तमुञ्जेषं
 रुद्राश्चतुर्दशाक्षरेण चतुर्दशं ॐ सोममुदजयन्तमुञ्जेषमादि
 त्वाः पञ्चदशाक्षरेण पञ्चदशं ॐ सोममुदजयन्तमुञ्जेषम

दितिः षोडशाक्षरेण षोडश ॐ सोममुदजयन्नमुजे प्रमुजापतिः
सप्पुदत्राक्षरेण सप्पुदत्र ॐ सोममुदजयन्नमुजे प्रमुजापतिः
० यामि ॥ ४४ ॥ ॐ अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा मासोदाय स्वाहा सवि
त्रे स्वाहा वायवे स्वाहा विष्णवे स्वाहा इन्द्राय स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा मि
त्राय स्वाहा वरुणाय स्वाहा ॥ अमु० यामि ॥ ४५ ॥ ॐ प्राणाय स्वाहा
पानाय स्वाहा घ्नानाय स्वाहा चक्षुषे स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा वाचे स्वाहा

मनसे स्वाहा ॥ अमु० यामि ॥ ४६ ॥ ॐ मधवे स्वाहा माधवाय स्वाहा शु
क्राय स्वाहा भुवये स्वाहा नभसे स्वाहा नभस्याय स्वाहा प्राय स्वाहा ज्ञा
य स्वाहा सहसे स्वाहा सहस्राय स्वाहा तपसे स्वाहा तपस्याय स्वाहा ॐ
हस्पतये स्वाहा ॥ अमु० यामि ॥ ४७ ॥ ॐ आयुर्धनेन कल्पता ॐ
स्वाहा प्रारणेन कल्पता ॐ स्वाहा पानेन कल्पता ॐ स्वा
हा घ्नानेन कल्पता ॐ स्वाहा दानेन कल्पता ॐ स्वाहा समानेन

शेनकल्पता ॐ स्वाहा चक्षुर्ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वाहा श्रोत्रं ध्वं शेनक
ल्पता ॐ स्वाहा घ्राणं ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वाहा मनो ध्वं शेनकल्पता
ॐ स्वाहा त्वमा ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वाहा वक्ष्मा ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वा
हा ओंति ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वाहा स्वर्ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वाहा पृष्ठं
ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वाहा अशो ध्वं शेनकल्पता ॐ स्वाहा ॥ अमुक
गोत्रा मुकपति तप्रेतं विद्वत् रूपं तर्पयामि ॥ इति स पुरुष स तै धात्रिं

ब्राह्मं वै रष्ट्रं चत्वारिंशद्धारं प्रतृचंति लोकेन पितृतीर्थेन तर्पयेत् ॥
ततः सर्वां कृत्वा च म्प ॥ पुरुषाहारं परिमितमन्त्री ॥ विद्वन्वे ब्रह्मरोः त्रिवाय
सक्विष्टिराय यसाय च वलिं गृहीत्वा ॥ ॐ ब्रह्म विद्वन्महादेवाय मश्चैव
सक्विष्टुः ॥ वलिं गृहीत्वा कुर्वन्तु प्रेतस्य च शुभांगानि ॥ इति संप्राथ्मी ॥ ॐ
ब्रह्मरो इमं पुरुषाहारान्नं वलिं समर्पयामि ॥ ॐ विद्वन्वे इमं पुरुषाहा
रान्नं वलिं समर्पयामि ॥ ॐ रुद्राय इमं पुरुषाहारान्नं वलिं समर्पयामि

मि॥ ॐ सवित्रुराययमायइमं पुरुषाहारान्नीवलिंसमर्पयामि॥ इति
 वलिंदत्वाहसोपक्षाल्य॥ ॥ हस्ताभ्यां लि॥ अनादिनिधनो देवः त्रि
 खचक्रगदाधरः॥ अक्षयः पुराणरीकाक्षः प्रेतो मोक्षप्रदो भव॥ इति प्रा
 थयित्वा ॥ ततः प्रतिदेवतं त्रिविधं फलं समर्प्य॥ त्राकैरामधुसर
 प्थी॥ विनिवेदयेत्॥ ततो गीतवाद्यादिना जागरणान्कुर्यात्॥ ॥
 ततो ह्यामेव रात्रौ विप्रनिवेदनं गत्वा पञ्चवाह्येणानुदधुरवोप

स्वे
 वेत्रपक्ता पसव्यो दक्षिणा मुनार्पितवामजानु॥ वाह्येण हस्ते पुष्पच
 न्दनपूगी फलाधौ वा सोत्ररीये सुवर्णविलस्यताम्वृत्तदक्षिरा निद
 त्वा वाह्येण स्पृष्टक्षजानुं स्पृष्ट्वा॥ अश्राप्य रात्रौ अमुक गोत्रस्य सुक
 पतितप्रेतस्य विष्कुरु पश्य नारायणं वलौच्य कर्त्तव्यं विष्कुर्याद्दे भव
 तं वाह्येण महमान्त्रयेत्॥ एवं पूर्ववद्वाक्यं कृत्वा॥ प्रहस्य श्राद्धे॥ अन्यम
 मं वाह्येण मामन्त्रयेत्॥ अस्या रात्रौ अमुक गोत्रस्येति विष्कुर्याद्दे भव

नं ब्राह्मणमहमाम्नायेत् ॥ पुनरन्यममं ॥ अस्यामित्यादि० शिवश्राद्धे भव
न्तमिति ॥ पुनरन्यममं ॥ अस्यामित्यादि० सपरिवारयमश्राद्धे भवन्तमि
ति ॥ पुनरन्यममं ॥ अस्यांरात्रौ अमुकगोत्रस्या अमुकस्य पतितस्य पुत
स्य स्वकर्त्रव्यश्राद्धे भवन्तमहमाम्नायेत् ॥ ततः सर्वैर्ब्राह्मणैः ॥ आ
मन्त्रितोस्मि ॥ इति प्रतिवचनं ॥ ॥ ततो यजनो विहिता ॥ अग्निवाह्य
राग्रे प्रार्थयेत् ॥ अक्रोधनेन तत्रोच परेण सततं ब्रह्मवादिना ॥ भवि

॥ त्वं भविता च मया च श्राद्धकारिणः ॥ सर्वथा स विमुक्तेन कामक्रोध
विवर्जितेन ॥ भवितव्यं भवतानः स्वरूपेण श्राद्धकर्म्मणि ॥ एवं सच्चिन्
वात्मनो न्यायः ॥ प्रत्येकं यथा मन्त्रेण स्ववाक्यं ॥ सच्चिन्मयं त्र्यम्ब
कम् ॥ ॐ अक्रोधनेः शौचपरेः सततं ब्रह्मवादिभिः ॥ भवितव्यं भवद्भि
श्च मया च श्राद्धकारिणः ॥ सर्वथा स विमुक्तेन कामक्रोधविवर्जि
तः ॥ भवितव्यं भवद्भिर्नः स्वरूपेण श्राद्धकर्म्मणि ॥ ॥ ततो ब्राह्मणैः
॥ एवं सर्वं ब्राह्मणान्यायं ॥ प्रत्येकं यथा मन्त्रेण स्ववाक्यं ॥ सर्वानेकत्र्यम्बकम् ॥ ॐ अक्रोधनेः

॥ अथ विधुन रजनीया नितदा सर्वमेतत्करिष्यामि ॥ इति प्रतिवचनं ॥ ततो
यजमानः सवृत्राक्षरान्नमस्कुर्यात् ॥ ॥ ततो नित्यत उपोषितो रजनी
नीत्वा स्वे भूते रजानादिकं विधाय ॥ ॥ ततो मध्याह्ने विद्वन्वादी नभ्यर्च्य व
हिरूपस्मिन्नायां भूमौ तिष्ठन् यजमानसर्वरेण नादूना न्वाक्षरान्नपु
त्येकं स्वागतमिति पृच्छेत् ॥ ॥ वाह्मरौः ॥ सुखागतं ॥ इति पुनरुत्तरं ॥ ॥
ततः सर्वेषां विशीयुः ॥ ततो प्रसव्यं कृत्वा जलतिलगंधपुष्पयुतम

१२

र्घ्यपात्रं कृत्वा गन्धपुष्पा म्पोवाक्षरान्नमभ्यर्च्य एकमर्घ्यपात्रं वाम
हस्ते कृत्वा दक्षिणहस्ते नमोदकमादाय ॥ अथ विद्वोः सवपांर्घ्यस्त
भ्यं नमः ॥ पुनरन्यंगृहीत्वा ॥ अथ शिवेषपादा र्घ्यस्तभ्यं नमः ॥ पुन
रन्यंगृहीत्वा ॥ अथ सपरिवार्यभ्येषपादा र्घ्यस्तभ्यं नमः ॥ पुनर
न्यंगृहीत्वा ॥ अथ मुक्कगोत्रामुक्कपत्तिनप्रेतविद्वनुरुपेषपादा
र्घ्यं मदनस्तवोपतिष्ठताम् ॥ इति प्रत्येकं पादा र्घ्यं दत्वा ॥ सव्येना

एवं सपरमर्घ्यपात्रमादाय नमः
दक्षिणादाय ॥ अथ शिवेषपा
दा र्घ्यस्तभ्यं नमः ॥ ३

वम्यपात्रवाह्यरानाचम्याग्रेकृत्वाश्राद्धदेशमागत्योपविश्यान्मो
भिप्रायेणसिद्धिमितिपृच्छेत्॥वाह्यरौःसिद्धिमितिपुत्पुत्तरम्॥पूर्वर
त्रौनिमंत्रणसंभवेतस्मिन्नेवाहनिश्राद्धत्रालायांनिमन्त्रणकुप्या
त्॥तत्रवाक्येश्वकर्तव्यइत्यत्रअश्वकर्तव्यइतिवदेत्॥नियममन्त्रे
पि॥स्वस्तनेइत्यत्रअश्वतनेइतिवदेत्॥॥दत्तनंतरंसिद्धिमितिपृच्छे
त्॥॥ततोवाह्यरान्हस्तिधृत्वाउदध्नुर्वानुपविशयेत्॥॥वाह्य

रापादतलेकुशान्दत्त्वाप्रत्यासनसमीपंनित्तलेनपञ्चदीपानूप
ज्वाल्मस्थापयेत्॥॥रक्षोनुगोरसर्षपानुतिलाभिकीर्य॥॥ततःसर्वे
नात्मनोदक्षिरातःकर्मपात्रंस्थापयेत्॥ॐसहैवादेवहेडनन्देवा
सध्वकुमावयम्॥अग्निर्मतिस्माद्विनसोविश्वान्मुञ्चत्यहः॥कुश
त्रयंकर्मपात्रोपरिदत्त्वातत्कुशंगृहीत्वाकर्मत्रोदकेनश्राद्धदेशमा
त्मानश्चसिंचयेत्॥ॐअपवित्रपवित्रोवासर्वावस्थागतोपिवा॥पःस

तुराडरीवाक्षं सवाह्याभ्यनरः शुचिः ॥ ततः कर्त्तुं कुत्रा निलजलान्पाद
यः ॥ अशामुकगोत्रस्यामुकपतितप्रेतस्य विद्वद्रूपस्य नारायणवक्षो
विहितं श्राद्धपञ्चकमेवोद्दिष्टविधिनाहं करिष्ये ॥ इति संकल्पः ॥
ॐ त्वं अविष्टदा ॥ कुत्रात्र ययुर्तनीवी दक्षिणातो वध्नीयात् ॥ प्राणा
ग्रामः ॥ वध्नाञ्जलिः सप्रणावां गायत्रीं त्रिर्जपेत् ॥ ॐ देवताभ्यः पितृ
भ्यश्च महारोगीभ्यस्त्ववा नमः स्वायै स्वधायै नित्यमेव नमो नमः ॥

हो

इति त्रिः पठेत् ॥ ततोपसव्यं कृत्वा मोटकादीन्पादयः ॥ अशुविद्वो
रिदमासनस्तभ्यं नमः ॥ अशुवक्षरा इदमासनस्तभ्यं नमः ॥ अशुशि
वस्येदमासनस्तभ्यं नमः ॥ अशुसपरिवारयमस्येदमासनस्तभ्यं नमः ॥ इति विद्वद्वादिभ्यो मोटकरूपान्पासना निदत्वा ॥ मोटकवर्ज्यं कु
त्रादिन्पादयः ॥ अशामुकगोत्रस्यामुकपतितप्रेतस्य विद्वद्रूपस्य
दमासनं सदन्नं तवोपतिष्ठताम् ॥ ततः सव्येनावस्य ॥ श्राद्धदेवोति

लान्त्विकिरेत् ॥ उँ अपहताऽअसुरारक्षा ॐ सिवै दिषदशाऽशतनेनवा
मावर्तेनविकिरेत् ॥ ॥ ततो घ्यपात्राणि क्रमेणस्थापयेत् ॥ पश्चिमा
नपूर्वादिपञ्चा घ्यपात्राणि स्थापयित्वा ॥ तदुपरि प्रत्येकं दक्षिणागुं प
वित्रं निदध्यात् ॥ उँ पवित्रे स्थो वै ह्यव्यो सवितुर्वः प्रसवऽउ न्युना
म्यश्चिदेरा पवित्रे रा सूर्य्य स्य रश्मिभिः ॥ क्रमेण प्रत्येकं जनेना
पूरयाम् ॥ उँ ज्ञानो देवी रभी दृयऽप्रापो भवन्तु पीतये ॥ ओं श्रीर

मिस्ववन्तु नः ॥ क्रमेण प्रत्येकं तिलान्क्षिपेत् ॥ उँ तिलो सि सोमं दे
वयोगो सवी देवनिर्मितः ॥ प्रयत्नमद्भिः पृक्तः स्वधया पितृ नृलो
काभ्यीरागहिनः स्वधा ॥ क्रमेण प्रत्येकं गन्धं क्षिपेत् ॥ उँ गन्धद्वारा तु
राधर्ष्या नित्यपुष्टा दूरिष्मरां ॥ ईश्वरी सर्वभूतानां तामिहोपव
यश्चिरम् ॥ क्रमेण प्रत्येकं पुष्पं क्षिपेत् ॥ उँ श्रीश्च तैलक्ष्मीश्च प
त्र्याव होरात्रे प्राश्वेन क्षत्राणि ॥ रूपमश्विनौ चान्नम् ॥ इह्या निषा

रामुममऽइषाने सर्वलोकममऽइषारा ॥ ततो अलिंवध्वा अर्घ्यपात्रा
रिसम्पन्नानि ॥ इति पृष्ठा ॥ सुसम्पन्नं ॥ इति ब्राह्मणोऽप्युत्तरं ॥ ततो
र्घ्यपात्रमेकमुत्थाप्य वामहस्ते कृत्वा दक्षिणाहस्तेन पवित्रं पुष्पं आदा
य ॥ ॐ नमो नारायणाय ॥ इत्यनेन ब्राह्मणहस्ते उत्तरागुं पवित्रं दत्वा
॥ अर्घ्यजलमभिमन्त्रणं ॥ ॐ आदिद्याऽऽपः पयसा संवभूष्याऽ
अन्तरीक्षाऽऽत्पाथवीर्या हिरण्यवराजिज्ञेयास्मान् आपः शिवा

स्वजं स्मान् सुहृन्वा भवन्तु ॥ इत्यर्घ्यपात्रं दक्षिणाहस्ते कृत्वा ॥ मोढके
कुशान् आदाय ॥ अङ्गमुकगोत्रामुकपतितप्रेतमोक्षत्व नारायणवर्त्तौ
विष्णुश्राद्धे विष्णोऽर्घ्यं हस्तार्घ्यं नमः ॥ इति विष्णुकल्पित ब्राह्मणकरी
पवित्रोपरि अर्घ्यजलं ददुत्सृजेत् ॥ पवित्रपुष्पसहितमर्घ्यपात्रमग्रे
स्थापयेत् ॥ एवं ब्राह्मण शिवाय स परिवारश्च माया र्घ्यजलानुत्सृज्य पवि
त्रपुष्पसहितान्यर्घ्यपात्राणि अग्रे स्थापयित्वा पश्चिममर्घ्यपात्रं वाम

मध्यपात्रं वामहस्ते कृत्वा ॥ नमो नारायणाय ॥ इति उत्तरार्गं प्रवित्रप्रेतवा
ह्मणकरे निधाय ॥ ॐ स्वादिवा इति मन्त्रेण पात्रस्थजलमभिमन्त्र्या ॥ कु
शमादाय ॥ अग्रा मुकगीत्रा मुकपतितप्रेतविह्वलप्रेषहस्ता धर्मम
दत्तवीप्रतिष्ठताम् ॥ इत्यर्घ्यजलं ब्राह्मणहस्ते प्रवित्रोपरि ददु
त्सजेत् ॥ पवित्रपुष्पसहितमर्घ्यपात्रं मग्नैर्धृत्वा विह्वलाह्मणवाम
पार्श्वे विह्वले स्थानमसि ॥ इति न्युकृत्वा ॥ एवमेव ब्रह्मरोत्रिवाय-स

परिवार्यमायः स्थानमसीति प्रत्येकं ब्राह्मणवामपार्श्वे न्युकृत्वा ॥ प्रेता
यविह्वलप्रेतो स्थानमसि ॥ इति प्रेतवाह्मणवामपार्श्वे उत्तानमवाध्या
पात्रं स्थापयित्वा सर्वत्र अर्घ्यपात्रोपरि कुशमादाय ॥ दक्षिणपार्श्वे
तं नान्यर्घ्यपात्राणि न चान्येत् ॥ ॥ नमो ब्राह्मणानुगन्धपुष्पादि
भिः संपूज्य ॥ मोटकादीन् प्रादाय ॥ अथ विह्वलब्रह्मशिवसपरिवार्य
मराजस्तानि गन्धपुष्पधूपदीपकासांसि पुष्पभयन्तमः ॥ इति गंधा

दिकमुत्सृज्य ॥ पुनः कुशादीनादाया ॥ अद्यामुकगोत्रामुकपतितप्रेतवि
ह्वलरूपेता निगंधपुष्पवासांसिमदन्तानितवोपतिष्ठतां ॥ इत्युत्सृज्य ॥
ततः सर्वं कृत्वा च मय ॥ पुनरप्यसर्वं कृत्वा विहिताञ्जलिर्यजमानो व
देत् ॥ अर्चनविधिः सर्वपरिपूर्णा मरुत ॥ वाह्मरौः ॥ अरुतपरिपूर्णा
॥ इति प्रत्युत्तरं म ॥ ॥ ततो विद्वन्वाह्यरां वेष्टयेन्चतुरस्रं संराडली
कृत्वा सर्ववत्सवि वसपरिवारयमप्रेतवाह्यराणामप्रत्येकं चतुरस्रं

कृत्वा वेष्टयेत् ॥ ततो भूस्वामी भागमुत्सृजेत् ॥ अथ परकीयभूमौ श्रा
द्धकरणा र्थं श्राद्धीयवस्तुषु किञ्चित्किञ्चिदुद्धृत्य तिलघृतजलपु
तमिदमन्त्रमेतद्भूस्वामिपितृभ्यो नमः ॥ इत्युत्सृज्य ॥ ॥ ततः सर्व
जनमन्त्रं क्रमेण प्रत्येकं मुपनीय पृथक् पृथक् पुटकस्थितं सतिलज
लं वीपनीय ॥ अन्तोपरि प्रत्येकं मुखं दद्यात् ॥ ततो विद्वच्चत्तपात्रं व्यस्ता
भ्यां जुञ्जीत ॥ हस्ताभ्यां मालम्भ ॥ ॐ पृथिवीतेपात्रं द्यौरपि धानं वाह्यरा

स्यमुरविअयते अमृतञ्चु हामिस्वाहा॥ ॐ इदं विष्णुः सुरे॥ इत्युन्नीस
मन्त्रे पथित्वा॥ इदमन्त्रं इमा व्याप इदमार्जं इदं हविः॥ इति क्रमे
रान्नजलधृतान्नेषु दक्षिणाङ्गुष्ठं निवेश्य॥ तिलान्नोपरि प्रक्षि
पेत्॥ ॐ अपहता असुरारक्षा ॐ शिवे दिषदः॥ ततो मोठ्कादी
न्यादाय॥ अथ विष्णवे इदन्तेऽर्नं लोपकरणं नमः॥ इति विष्णवे
न्नमुत्सजेत्॥ ॥ ततो ब्रह्मान्नपात्रमात्मभ्य पूर्ववत्पृथिवीत्त इत्या

दिकमन्नमुत्सर्गानी॥ एवं शिवाय सपरिवारयमाय॥ ॥ प्रेताय॥
कुत्रादीन्यादाय॥ अथ मुक्तगात्रा मुक्तप्रतिप्रेताय विष्णवे पिरो इ
दन्तेऽर्नं लोपकरणं मदन्नमुपतिष्ठती॥ इत्युत्सज्य॥ ततो जलं द
द्यात्॥ भगवान्प्राशयत्॥ इति प्रत्येकमापोशानंदद्यात्॥ यथा सुरं
जुषस्व॥ इति प्रत्येकं वाह्नरां प्रतिवृष्यात्॥ ॥ ततो वाह्नरोर्वा म
पानिराग्नपात्रमत्तजन्तो जुञ्जीरन्॥ स्विष्टया भक्ष्यार्थं न अकु

युः॥ भक्षप्रार्थनानुसङ्गे न न कुर्युः॥ तत्र वा ह्यरामां भोजनसमये यज
मानः कृताञ्जलिर्मन्त्रं पठेत्॥ ॐ मधुवाताऽन्नतार्यं मधुक्षरन्त्रिसि
न्धवः॥ माध्वीर्नः सन्तोषधीः॥ ॐ मधुन कृमुतोषसो मधुमन्त्रास्थिवध
रजः॥ मधुघोरस्तनऽपिता॥ ॐ मधुमान्नोवनस्यतिर्मधुमां ३५५ अ
स्तसर्षः॥ माध्वीर्मावोभवन्नुनः॥ ॐ अन्नहीनं क्रियाहीनं विधिहीनं
विधिहीनं यद्भवेत्॥ तत्सर्वं विद्वोः प्रसादाद्वा ह्यरामावचनात्सर्वं प

निपूर्णमस्तु॥ वा ह्यरामाः॥ अस्तु परिपूर्णम्॥ पुनर्यजमानो विहिताञ्ज
लिनास्तु त्वाग्रामे॥ ॐ नमस्तभ्यं विश्वरूपाक्षानमस्तेनेकचक्षुषे॥
नमः पिनाकहरताय वज्रहरताय वै नमः॥ सप्तव्याधादशारोपमृगा
४ कालाञ्जने गिरेः॥ चक्रवाकाः सरदीपे हंसास्परसिमानसे॥ ते पि
जाना कुरुक्षेत्रे वा ह्यरामा वेदपारगाः॥ प्रस्थिता दूनमर्ध्वानं ययन्ते भ्य
ः प्रसीदत॥ सर्वाधिपोमहादेव ईशान शुक्ल ईश्वर॥ शूलपाणि

विनूपाक्षरतस्मै नित्यं नमो नमः ॥ नमस्तुभ्यम् ॥ ॥ ततस्तान्नुप्रां
जात्वा उच्छिष्टसमीपे आसूत कुत्रोच्यते ॥ भूमिं कर्मपात्रोदके
नाभ्युक्ष्य ॥ सतिलघृतमन्त्रं जलेनाप्राप्य मोदकसह दाययज
मानं वाहिराग्नौ पृच्छेत् ॥ तत्रास्थः ॥ वाहिराग्नौ प्रास्थः ॥ इति प्रत्यु
त्त ॥ तदनन्तरं मुच्छिष्टसमीपे आसूत कुत्रोपरिविकिरेद्यथा ॥ ॐ शैः
अग्निष्वात्ता शैः अनग्निष्वात्ता मध्योदिवः स्वधयामादयन्ते ॥ ते वाः

स्वराडसुनीतिमेताश्च धावमन्त्रं न्यङ्कुल्यायानि ॥ अग्निदग्धाश्च ये
जीवार्ये प्रदग्धाः कुले मम ॥ भूमौ दत्तेन तत्प्रपन्नं तत्प्रायान्तु परांग
ति ॥ इत्यन्ते विकीर्णं हस्तौ प्रक्षाल्यावमहरिं स्पृत्वा ॥ देवताभ्यः इति
त्रिजप्त्वा ॥ वाहिराग्नौ जलगरादूर्ध्वं प्रत्येकं न्यद्र्यात् ॥ स्वदितं ॥ इति
प्रत्येकं वाहिराग्नौ पृच्छेत् ॥ वाहिराग्नौ ॥ सुखदितं ॥ इति प्रत्युत्तरं ॥ यज
मानः ॥ पिराडानहं करिष्ये ॥ इति पृच्छेत् ॥ वाहिराग्नौ ॥ कुरुष्व ॥ इति प्रत्यु

रां ॥ ततः प्रिराउदानार्थं उद्धिष्ट सन्निधौ हस्ते कमात्रं चतुरङ्गुलोद्धि
तं चतुरस्रं प्रिरिउकापञ्चकं विधाय प्रथमं प्रिरिउकामध्ये वामपा
रिनादर्भं पिञ्जुलां गृह्णित्वा दक्षिणाहस्ते कृत्वा तन्मूलेन सव्यापग
हीतं दक्षिणापारिनादक्षिणाग्रां रेखां प्रादेक्षामात्रां कुर्यात् ॥ ॐ त्र्य
पताऽअसुरारक्षा ॐ त्रिवेदि प्रदः ॥ सहकुल्लिरव्यदर्भं पिञ्जुलासु
त्रयां दिशि क्षिपेत् ॥ ॥ रेखापरि अङ्गारं भ्रामयेत् ॥ ॐ ऐरुपाशिपु

प्रतिमुञ्चमानाऽअसुराः सन्तः स्वध्याचरन्ति परापुरे निपुरे मेभर
अग्निहोत्रं लोकात्प्राणुदात्रास्मात् ॥ तदङ्गारं दक्षिणतः क्षिपेत् ॥ ततो
रेखायां छिन्ने मूलं कुत्रीनात्प्राणुयात् ॥ ॥ ततः सव्येनावस्थाप्य सः
व्यं कृत्वा पुटकं पञ्चके गन्धपुष्पातिलयुतं कर्म्मपात्रोदकं कृत्वा स
वंपुटकं वामहस्ते कृत्वा मोटकादीन्पादाय ॥ वामहस्ते भागं कुत्रीं गृहि
त्वा ॥ अथ विष्णोः प्रिराउ स्थानेऽत्रावनेति स्मृतेनमः ॥ इति पश्चिम प्रिरिउ

कायामारुततुच्छिन्नमूलकुशोपरिअवनेजनंदश्यात्ततोपरंपुटकंवा
 महस्तेकृत्वा मोटकादीन्मादायनपूर्वपिरिउकायामारुततुच्छिन्नमूलकु
 शोपरिअवनेजनंदश्यात्त॥ अश्वबुद्धिपिराउस्थानेऽत्रावनेतिष्ठतेन
 मः॥ ॥स्व॥ अश्वशिवपिराउस्थानेऽत्रावनेतिष्ठतेनमः॥ ॥स्व॥
 अश्वसपरिवारयमपिराउस्थानेऽत्रावनेतिष्ठतेनमः॥ ॥स्वमपरपुटक
 मादायवामहस्तेकृत्वाकुशादीन्मादाय॥ अश्वामुकगोत्रामुकपतिनप्रेत

विह्वलरूपपिराउस्थानेऽत्रावनेजनंमदत्तंतवोपतिष्ठताम्॥ इतिपूर्वपिरिउ
 कायामारुततुच्छिन्नमूलकुशोपरिअवनेजनंदश्यात्त॥ ॥ततःपश्चपिराडानूकपि
 त्थप्रसारान्निन्नमयंमोटकजलसहितंप्रथमपिराउमादाय॥ अश्ववि
 ह्वोरुधपिराउरक्तभ्यंनमः॥ इतिप्रश्चिमपिरिउकायामवनेजनस्थानेपि
 राउन्दश्यात्ततोमोटकादीन्परपिराउश्चादाय॥ अश्वबुद्धिनेषपि
 राउरक्तभ्यंनमः॥ इतिविह्वलरूपपूर्वपिरिउकायामवनेजनस्थानेदश्या

त॥ पुनर्मोटाकादिनिपिराड्वादाय॥ अश्वशिवस्यपिराडस्तभ्यन्नमः॥
ब्रह्मपिराडस्यपूर्वपिराडिकायां दद्यात्॥ पुनर्मोटाकादिनिपिराड्वादा
य॥ अश्वसपरिवारस्यस्यपिराडस्तभ्यन्नमः॥ इतिशिवपिराडस्यप्रा
विदिकायां॥ पुनःकुत्रादीनिपिराड्वादाय॥ अश्वमुक्कगीत्रामुक्कप
तितप्रेतविह्वलरूपस्यपिराडोमद्वन्नरुवोपतिष्ठताम्॥ इतियमपिराड
स्यपूर्ववैदिकायामवनेजनस्थानेपिराडन्दद्यात्॥ ॥ इतिपञ्चपिराडा
इतियमपिराडस्यपूर्ववैदिकायामवनेजनस्थानेपिराडन्दद्यात्॥ ५९

न्यत्वा आरुतकुत्रामुलेकरंप्रौढये॥ लेपमुजभागस्तप्यन्तु॥ ततःसर
वेनाचम्यहरिंस्तृत्वा प्रसव्यं कृत्वा॥ दक्षिणामुखः पठन्विह्वलं चिन्तये
त्॥ ॐ अत्रापितरोमादयजुश्च अथाभागमावृषायद्धमू॥ ॥ ततउदञ्चु
रवीभुयः स्वासंनियम्यभास्वरमूर्तिध्यायन्मुखंप्रत्यावर्त्तयेत्॥ ॐ अमी
मदन्तपितरो अथाभागमावृषायिषत्॥ ॥ एवब्रह्मशिवस्यमानांप्र
त्येकमनेन सन्त्रैरौवचिन्तयन्॥ ॥ सन्त्रं विनाप्रेतस्य चिन्तनकुर्यात्॥

ततो विहन्वादीनामवने जनपान्नक्रमेण प्रत्येकं वामहस्ते कृत्वा मोटकादीर
न्यादाय ॥ अथ विह्नोऽपि रोषु प्रत्यवने निक्षेपेनमः ॥ एवं ब्रह्मशिवसपरि
वारयमपि रोषु प्रत्येकं स्वस्वावने जनपान्नोदकेन निक्षेपेनः ॥ पञ्चमं पा
त्रमादाय ॥ अथाभुक् गोत्राभुक् पतितप्रेतविह्नरूपपि रोषु प्रत्यवने
जनं मदन्नरत्नवोपनिष्ठताम् ॥ ॥ नीवी वस्त्रस्य सर्वेनाद्यम्याप्रसव्यं कृ
त्वा वामेन पारिणाधृतं स्तब्धं दक्षिणेनादाय प्रत्येकं दद्यात् ॥ ॐ नमो वः

पितरो रसायनमोवः पितरः सोषायनमोवः पितरो जीवायनमोवः पित
रः स्वधायनमोवः पितरो द्यौरायनमोवः पितरो मन्त्रवेनमोवः पितरः
पितरो नमो वोग्रहान्नः पितरो दन्नसतोवः पितरो देवैर्मोतद्भुः पितरो वा
सः ॥ विह्नोरुते वासरक्तमन्त्रमः ॥ एवं ॥ ब्रह्मन् वास ॥ शिव ॥ वास ॥
॥ सपरिवारयम ॥ वास ॥ मन्त्रं विना पतितप्रेतविह्नरूप एतन्ने वाम
दन्नरत्नवोपनिष्ठताम् ॥ ततो गन्धपुष्पादिभिः पिराडानभ्यर्च्य ॥ मोट

कादीन्मादाय॥ अथ विहोयतानि सूत्रगंधपुष्पधूपदीपाक्षतनेवेशा
नितुभ्यन्तमः॥ इति गन्धादिकं विहोयति रोउत्तुज्ज॥ पुनर्मेढिकादीन्मा
दायबुद्धिश्च सपरिवारयमानां पिरौउत्तुज्ज॥ कुन्दादीन्मादाय॥ अ
शमुकमौत्रामुकपतितप्रेतविहोयति रोउत्तुज्ज॥ सूत्रगंधपुष्पधूप
दीपाक्षतनेवेशानिमहत्तानित्तवोपतिष्ठताम्॥ इत्युत्तुज्ज॥ ॥ ततः
स्वस्वपिरासपीपेस्वस्वपिराउत्तुज्जानेविकिरेव॥ ॥ तत आचानेषु

विप्रेषु प्रथमं विहोयति प्रकरेन लं दद्यात्॥ अपां मध्ये स्थिता देवाः सर्वमप्सु
प्रतिष्ठिता॥ ब्राह्मणस्य करेण रताः शिवा आपो भवन्तु मे॥ ब्राह्मणेनः॥
शिवा आपो भवन्तु मे॥ इति प्रत्युत्तरम्॥ पुष्पं दद्यात्॥ लक्ष्मीर्वसतिषु
ष्येषु लक्ष्मीर्वसतिषु चरे॥ लक्ष्मीर्वसति सदा गोष्ठे सौमनस्य सदा रक्त
मे॥ ब्राह्मणेन॥ सौमनस्य सदा तव॥ इति प्रत्युत्तरम्॥ अक्षतान् दद्या
त्॥ अक्षतान् दद्यात्तमे पुराणं शान्तिपुष्टिर्दृष्टिश्च मे॥ यश्च देयस्वरं

लोकेन तत्र दत्त सदा मम ॥ ब्राह्मणेन ॥ सदा तवेति ॥ पुनर्जलं दद्यात् ॥ त्रि
वा आपः सन्तु ॥ पुष्पं ॥ सोमं न स्पृशेत् ॥ अक्षते चारिष्ट मरुत् ॥ ब्राह्म
णेन ॥ अरुत् ॥ ॥ अनेन प्रकारेण प्रत्येकं ब्राह्मणं हस्ते जलं पुष्पाश्च
तानि दत्त्वा ॥ मोटकादीन्मादाय ॥ अथ विष्टोर्दत्तं तदन्नं पानादिकं
मुपनिष्ठताम् ॥ अथ ब्रह्मणो दत्तं तदन्नं पानादिकं मुपनिष्ठताम् ॥ अथ
अश्विना दत्तं तदन्नं पानादिकं मुपनिष्ठताम् ॥ अथ सपरिवारस्य

यमस्य दत्तं तदन्नं पानादिकं मुपनिष्ठताम् ॥ कुशादीन्मादाय ॥ अथ
मुकगोत्रस्यामुकस्य पतिन्येन स्य विष्टं रुषिणो दत्तं तदन्नं पानादि
कमुपनिष्ठताम् ॥ इत्यक्षय्यो दत्तं दत्त्वा ॥ उपनिष्ठतामिति प्रतिवचनं ॥
ततः सर्वं कृत्वा दक्षिणां दिशं प्रशंसन् ॥ अथोरो विष्टं करुत् ॥ अथोरो व
त्मा रुत् ॥ अथोरः त्रिवो रुत् ॥ अथोरः सपरिवार्यो रुत् ॥ अथोरः पतिन्ये
न विष्टं करुत् ॥ इति प्रत्येकं पिशाचपरिपूर्वाग्जलधारान्दद्यात् ॥

अंजलिना॥

आशिषाप्रार्थयेतां॥ॐ गोत्रं नो वर्धन्ताम्॥ ब्राह्मणेन॥ वर्धन्ताम्॥ एवं सर्व
त्र ब्राह्मणेन प्रपुत्रं रम्॥ अंदाता रो नो भि वर्धन्ताम्॥ ब्राह्मणेन॥ वर्धन्ता
म्॥ वेदाः सन्ति निरेव च॥ सन्तु॥ श्रद्धा च नो मा व्यगमन्तु॥ मा गान्ता॥ वदुर्देयं
च नो रक्तं मे॥ अरक्तं॥ अन्नं च नो वदुर्भवेत्॥ भवतु॥ अतिथीश्च न भेदी
॥ लभतु॥ मा चित्ता रश्च न स्थन्तु॥ सन्तु॥ मा याचीष्म रतं च नः॥ मा या वेथा
॥ सता स वाशिष सन्तु॥ सन्तु॥ दिपदानां च तुष्टा दाम्॥ श्राद्धकत्रा विह

म४

ब्रह्मणे स्वधानमः॥१॥५४

राहणेन तिलकं कुर्यात्॥ॐ यं कामं कामयते सोऽस्मै कामसमृद्धता
म्॥ ॥ ततः स्वधावाचनी कुर्यात्॥ तस्य पवित्रानूक्तं मेरा प्रत्येकं अञ्जलिं
कृत्वा॥ स्वधावाचयिष्ये इति कुर्यात्॥ ब्राह्मणेः॥ वाच्यताम्॥ इति तैर
नुज्ञातः॥ विद्वन्वे स्वधानमः॥ शिवाय नमः॥ सपरिवाराय यमाय
स्वधानमः॥ अमुकपतिताय प्रेताय विद्वन्रूपिणे स्वधानमः॥ ब्रा
ह्मणेः॥ अरक्तस्वधानमः॥ ततो जलादिसहितं पुनर्वादि कं हस्ताभ्या

नादाय प्रत्येकं पिरौधं न स पवित्र कुत्रो परिदक्षिणां ग्रां धारान्दया
त॥ उँ उँ उँ हन्ती रमृत श्रुत मयः की लाले परिश्रुत म॥ स्वधा स्थ
त प्रप्यत मे पितृन् ॥ ॥ न मो वाचयि ष्ये इति प्रेत वा ह्यराणाम्पुति कु
यात् ॥ वाच्यतां ॥ इत्पुत्र र म॥ पतित प्रेता य विह्वल ह् पिरौ नमः ॥ वा
ह्यराणाम् ॥ अस्तनमः ॥ ॥ ततो न स्त्री मय पिरादानां योऽथापयेत् ॥ पिराडा
धार कुत्रा नुल्लुकांश्च वदो क्षिपेत् ॥ ॥ विह्वला दीन्यर्घ्या पात्रा पुत्रा

५२

नीकृत्य प्रेतार्घ्यपात्रं सचारयेत् ॥ ॥ ततः सवेन कुशादिनी दक्षिणा उवा
चादाय ॥ अग्नविष्णोः हतेन कुशप्रतिष्ठार्थमिदं रजतं चन्द्रदेवतममु
कगोत्राया मुकशर्मणो वा ह्यरायतुभ्यमहं संप्रददे ॥ इति दक्षिणान्य
त्वा ॥ वाह्यरोन ॥ ॐ स्वस्ति प्रनिवर्तन ॥ एवं वाह्यराः शिवस्य सपरिवा
रस्य सप्त प्रेतस्य ॥ प्रत्येकं वाह्यरोभ्यो दक्षिणा दद्यात् ॥ ॥ पिराउ पात्रे ह
त्वा ॥ पिठिकायां शंखचक्रौ विलिख्य गन्धादिभिः पूज्य ॥ पिराउ मादाय

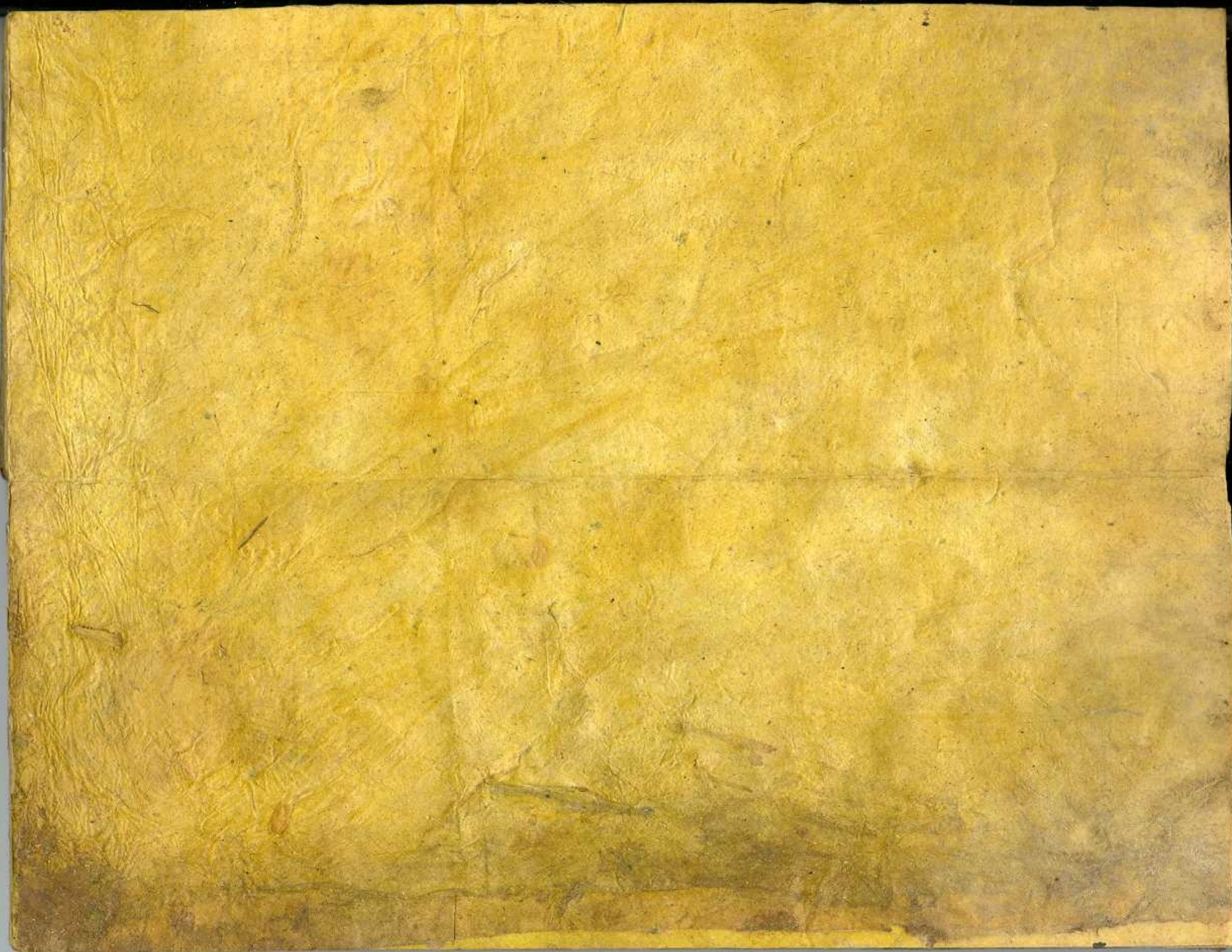
गयांध्यात्वा॥ गयायां पितृरूपेण स्थितो देवो गदाधरात्तं दृष्ट्वा पुरा उरीका
क्षं मुच्यते च वक्ष्यामि ॥ तन्मध्ये गुरावतं वा ह्यरां प्रेतस्वने भीति
तं प्रेतबुधास्मरन् गोभूहिरण्यदिदानेनातिशयेन सन्तोषयेत् ॥ ततो वि
ह्वादी नृचतुरेवाह्वराण्यक्षिराहस्ताकुण्डित्वोत्थापयेत् ॥ ॐ अभि
गम्यताम् ॥ प्रेतवाह्वरा मुत्थापयेत् ॥ स्वस्त्यस्तु ॥ ततो जलपात्रं गृहीत्वा
प्रेतवाह्वरा वर्जं वारिधारिधारया वाह्वरा नृत्रिवेष्टयेत् ॥ ॐ श्रुमा

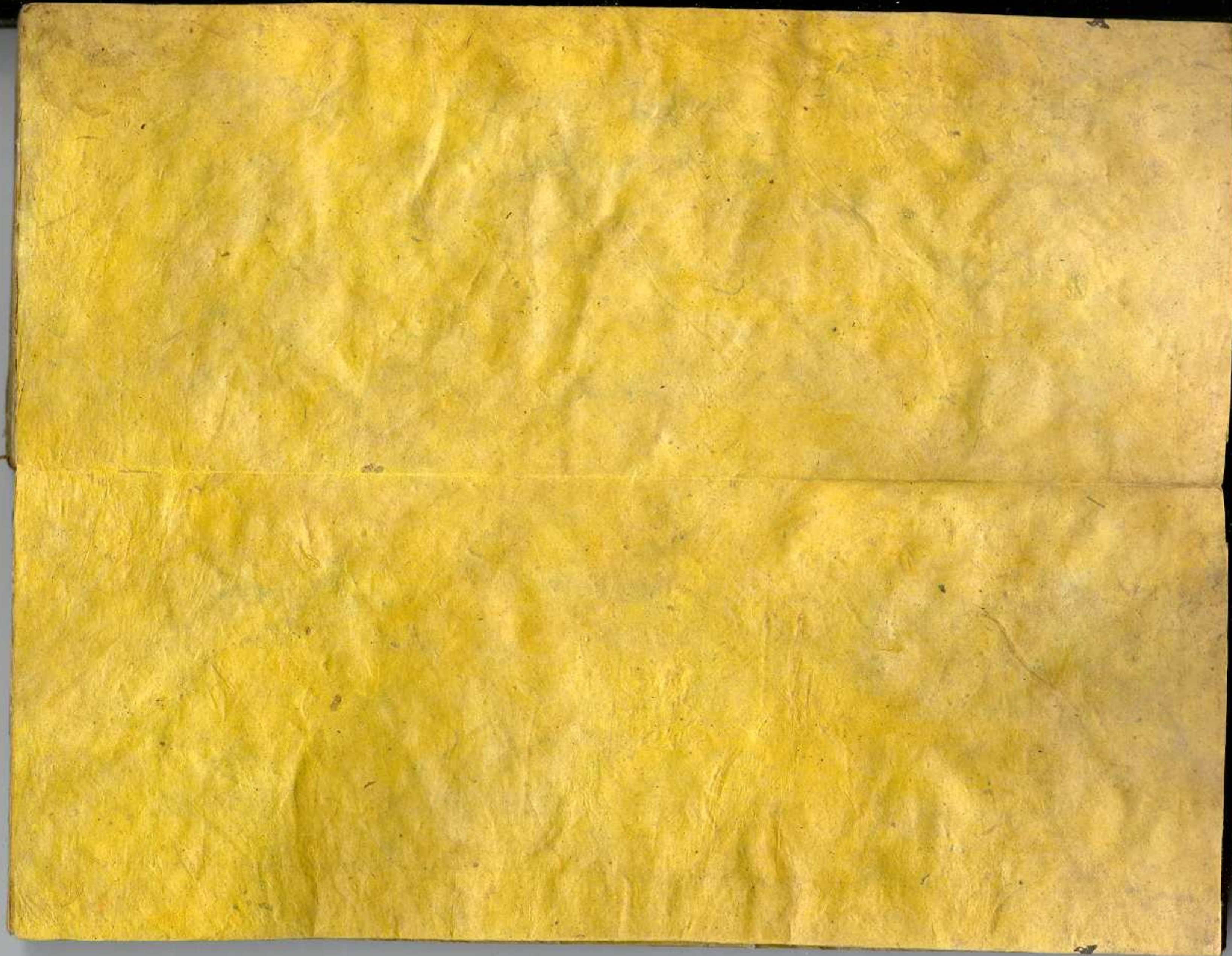
जस्पृष्टु सत्रो जगम्मा देमैद्यावा पृथिवी विश्वरूपे ॥ आमागन्तामि म
रामा तराया मासो मे ३ अमृतत्वेन गम्पाम् ॥ ॥ पुरा म्याष्टोपादानं नृ
वृज्यतान्नमस्कुप्यति ॥ तत उपविश प्रसव्यं कृत्वा ॥ ॐ देवताभ्यः पितृ
भ्यश्च महायोगीभ्यस्त्वय ॥ नमस्स्वाहायै स्वधाये नित्यमेव नमो नम
॥ इति त्रिजपित्वा ॥ अपसव्येन दीपानाच्छाद्य सर्वं कृत्वा हस्तौ प्रा
दौ पुक्ष्या ल्याचम्य विष्णुस्मरेत् ॥ पुमादात्कुर्वतां कर्म प्रव्यवेताश्च

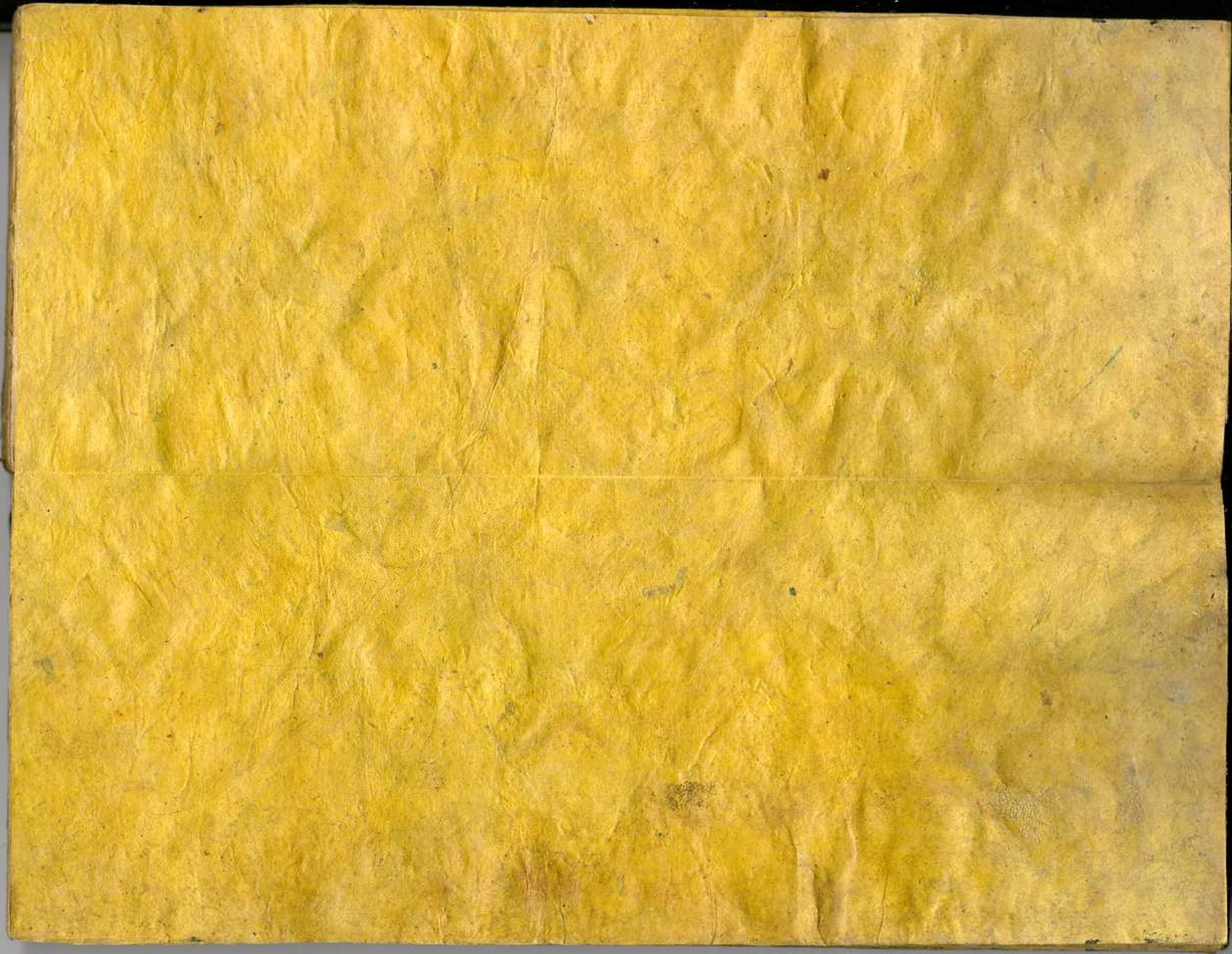
रेणुचा॥ स्मरणादेव तद्विद्वानोः संमूर्तिरस्यादिति श्रुतिः॥ यस्मिन् सृष्ट्या च नाम
 ज्ञानप्रोयजक्रियादिषु॥ न्यूनं संमूर्तिं यातु प्रसादात्परमेश्वर॥ चतु
 र्दशतन्मसकयन्नकृतं तत्सर्वं विद्वानोः प्रसादात्वाङ्मरावचराणां
 र्वं विधिपरिपूर्णमस्तु॥ इति विद्वन्सृत्वा प्रिण्डान् जले क्षिपेत्॥
 व्यासः॥ एकं द्रव्यं तमं विप्रहिरण्येन समञ्चयेत्॥ गवाक्षान्नेन भूम्ना च
 प्रेतस्य मनसा स्मरन्॥ वहिर्गत्वा तिलान् रक्तान् सैदद्यात्समाहितः॥

मित्रभृत्यजनैः सार्द्धं न श्याद्भुञ्जीत वाग्यतः॥ एवं विद्वन्मते स्थित्वा
 यो दद्यादात्मघातिने॥ समुद्ररतिनं क्षिप्रं नात्र काय्यं विचारण॥
 ततो स्थीनि क्षीरेण क्षालन्वायथोक्तप्रकारेण श्रावयद्दग्धं उदक
 दानादिसपिण्डानां कर्म कुर्यात्॥ देहस्यास्थीन्पलाभेषु श्रा
 वविधिना वा कुर्यात्॥ ॥ इति श्रीमत्सत्पदरोपाध्यायस्यात्मज
 राजोपाध्यायविरचिता अन्त्यपद्धतौ नारायणवल्गुविधानं समाप्तं

मा ॥ भविष्योत्तरे ॥ अलाभे तु वदूनाश्च यथा लाभं नियोजयेत् ॥ न सं
ख्या नियमश्चात्र द्वाह्यमाणानां नरोत्तम ॥ इति ॥ ॥ नेपाली सम्वत् १९
१०१० कात्तिक शुक्ल ७ राह ध्रुवद्वयक निम्नया श्री वाग्पतिराज
उपाध्यायेन लिखितमिदं मुद्रकम् ॥ श्रीनारायणप्रीतिरक्त ॥ अनेन
पुस्तकेन पणितानां सुगतिप्राप्तमस्तु ॥ शुभम् भूयात् ॥ ०-११-० ॥

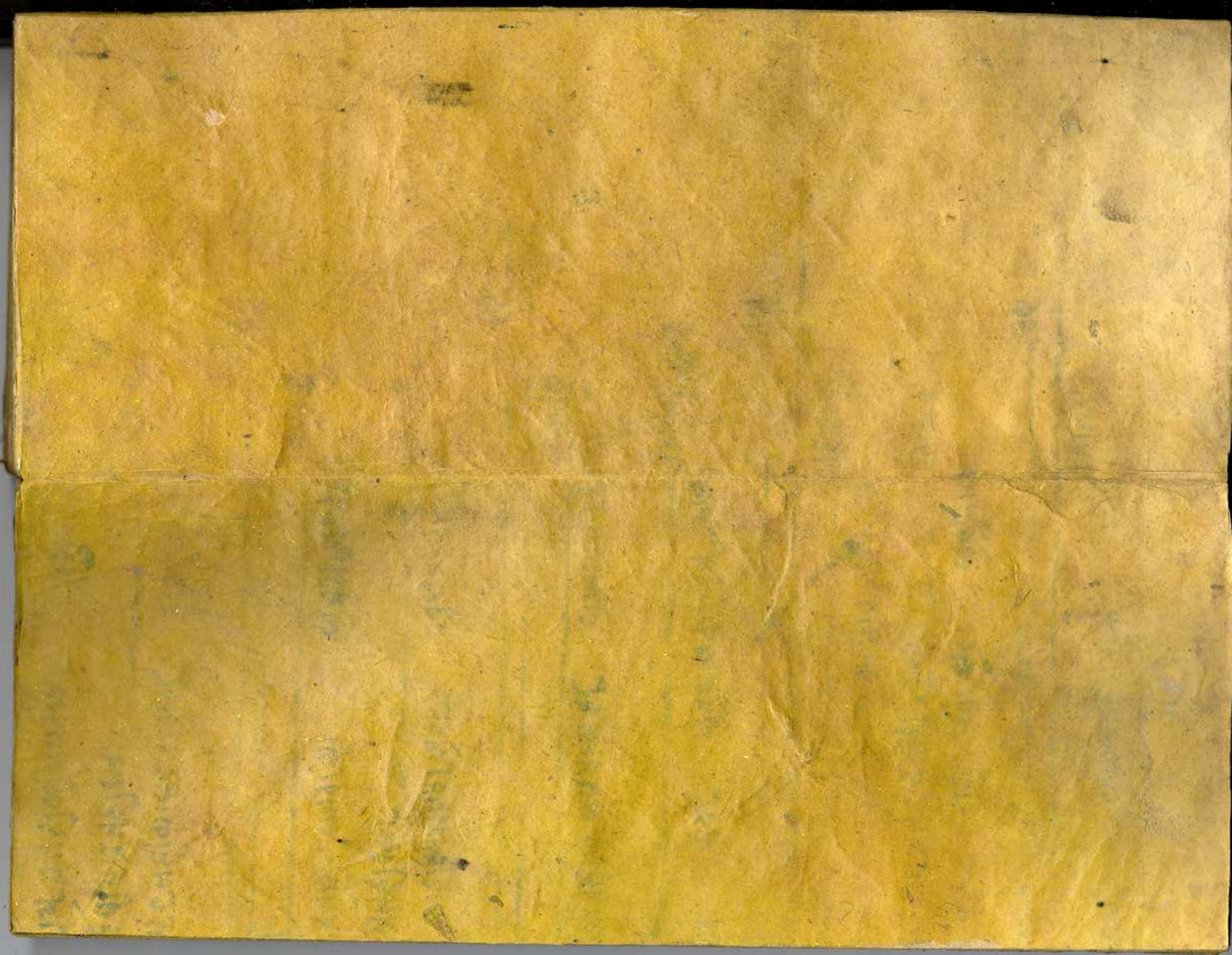

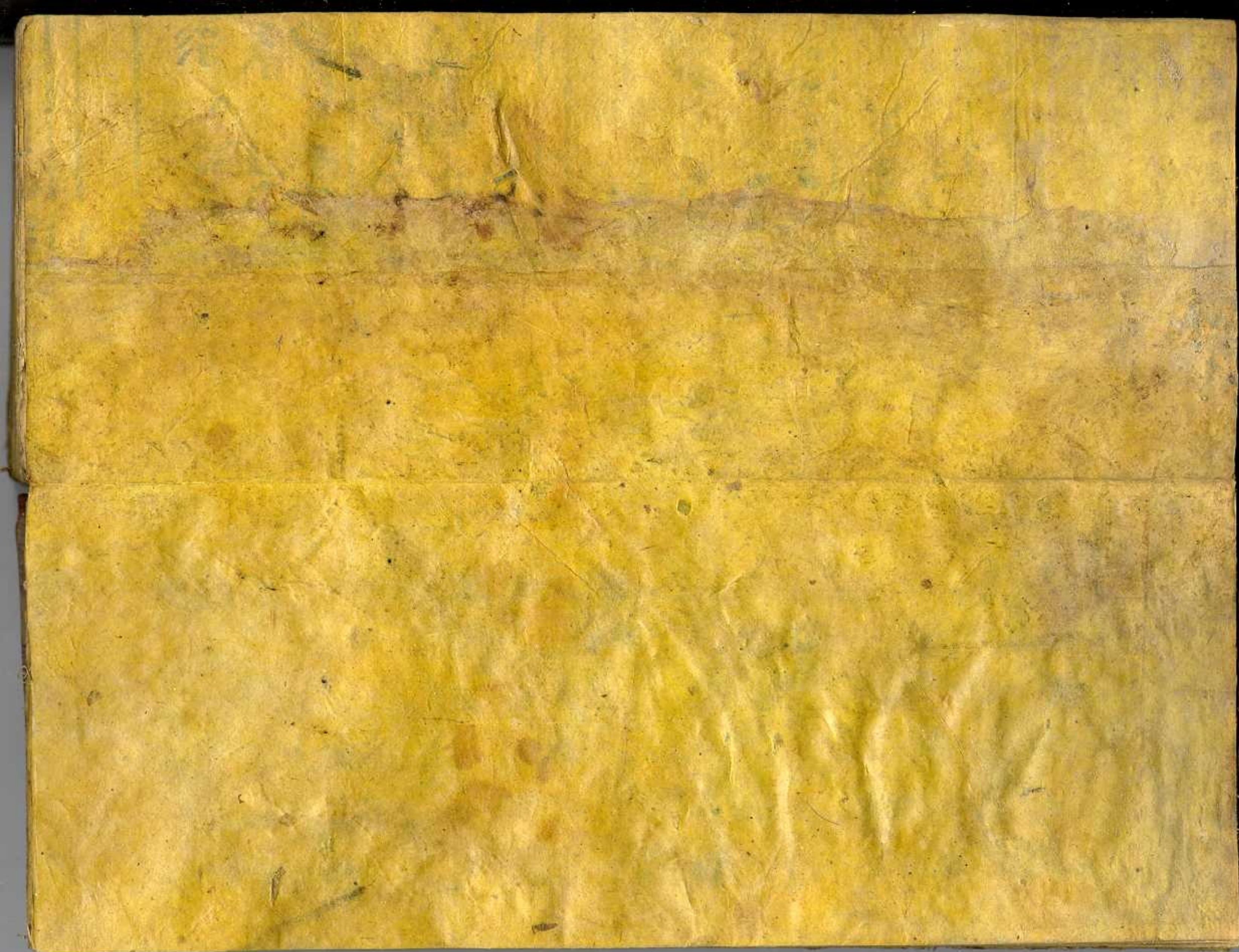

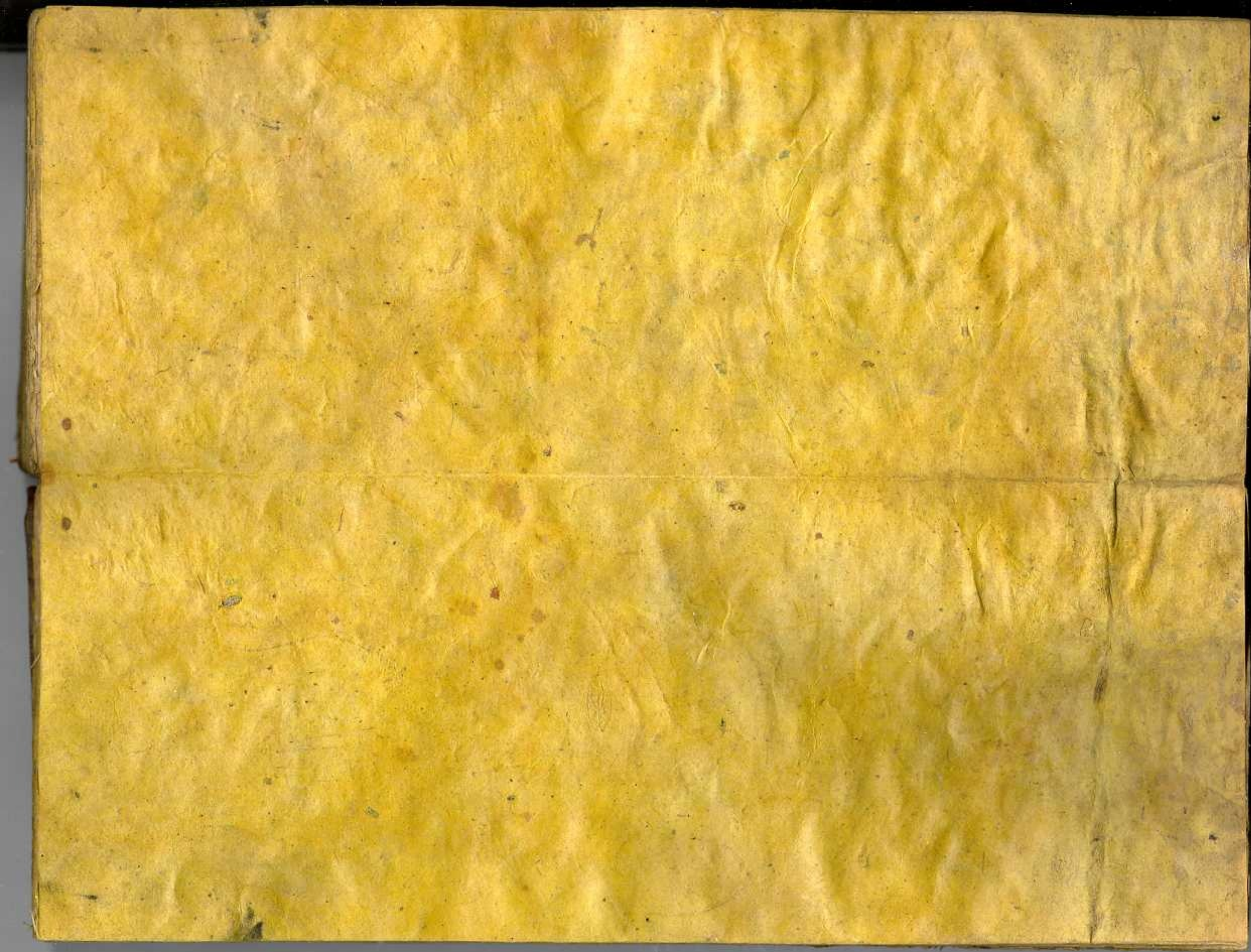

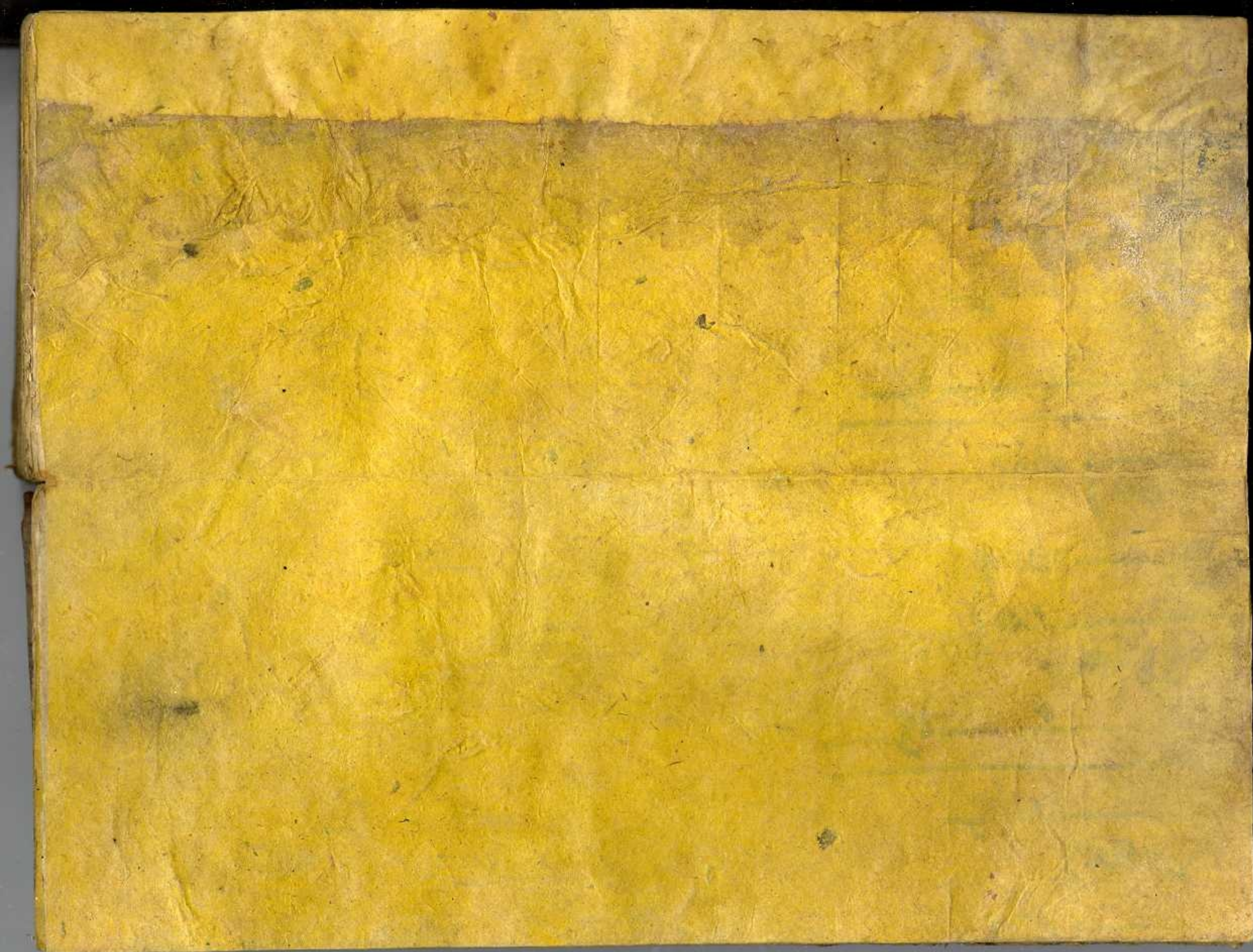

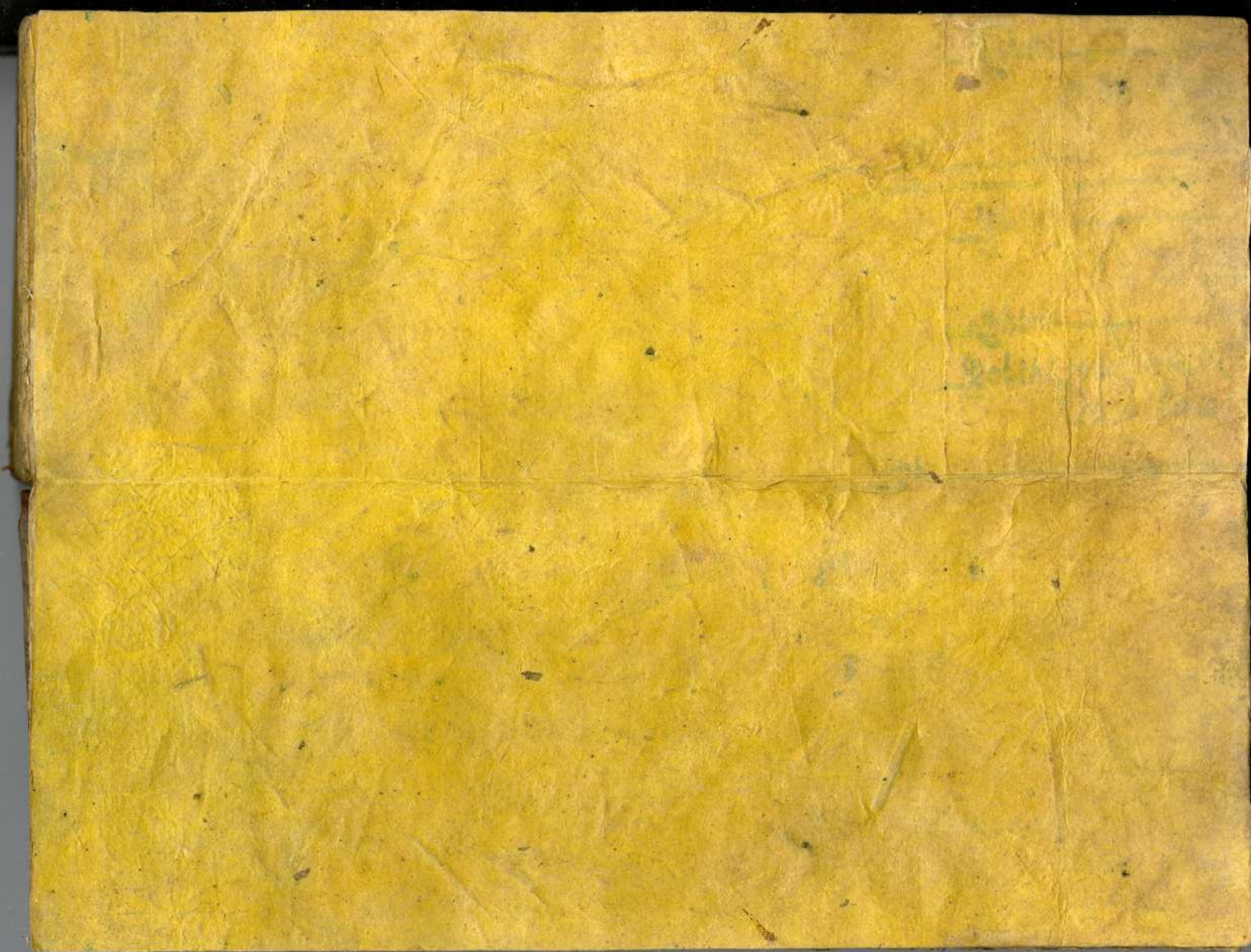

५॥ श्री ॥ ५॥